

Sari Inkilä

VANHEMPIEN KÄSITYKSIÄ KASVATUKUMPPANUUDEN
TOTEUTUMISESTA
PÄIVÄKOTI TUULENPESÄSSÄ

Sosiaalialan koulutusohjelma

2014

VANHEMPIEN KÄSITYS KASVATUKUMPPANUUDEN TOTEUTUMISESTA PÄIVÄKOTI TUULENPESÄSSÄ

Inkilä, Sari

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Sosiaali-alan koulutusohjelma

Syyskuu 2014

Ohjaaja: Lenita Kumpulainen, Seppo Pamppunen

Sivumäärä: 71

Liitteitä: 2

Asiasanat: varhaiskasvatus, kasvatuskumppanuus, vanhempien osallisuus

---

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa vanhempien käsityksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ulvilalaisessa päiväkotituulenpesässä. Selvitin millaisia käsityksiä vanhemmilla on yhteistyöstä päiväkodin henkilökunnan kanssa, miten kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet toteutuvat, miten vanhempien osallisuus toteutuu, kuinka hyvin vanhemmat saavat tietoa lapsensa oppimiseen, kasvatukseen, kehitykseen ja hoitoon liittyvistä asioista, huomioidaanko heidän mielipiteensä sekä kokevatko he saavansa tukea näissä asioissa päiväkodin henkilökunnalta. Opinnäytetyössä selvitettiin myös vanhempien yleistä tyytyväisyyttä päiväkotituulenpesään.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään neljää laajempaa kokonaisuutta: varhaiskasvatus ja sen ohjausjärjestelmä, vanhemmuus ja vanhempien osallisuus, kasvatuskumppanuus ja sitä ohjaavat periaatteet sekä kasvatuskumppanuuden areenat eli ne paikat ja tilanteet, joissa kasvatuskumppanuuden rakentuminen ja vahvistuminen mahdollistuvat.

Tutkimus on kvantitatiivinen. Aineisto kerättiin strukturoidulla kyselylomakkeella, joita jaettiin päiväkotituulenpesän päätalon lasten vanhemmille, yhteensä 68. 52 kyselyä palautettiin vastausajan loppuun mennessä ja vastausprosentti oli 76. Aineisto analysoitiin käyttämällä SPSS-ohjelmaa.

Tutkimustulosten mukaan vanhemmat ovat tyytyväisiä lapsensa hoitoon päiväkotituulenpesässä. Kasvatuskumppanuuden rakentumisen edellytykset ovat hyvät, mutta sen eteen on työskenneltävä jatkuvasti, sillä kasvatuskumppanuus on yhteinen prosessi, joka alkaa perheen ottaessa yhteyttä päivähoitopaikkaan ja päättyy lapsen lähtiessä päivähoivosta. Vanhemmat kokevat saavansa sekä tietoa että tukea lapsensa oppimisesta, kasvatuksesta, kehityksestä ja hoidosta. Vanhempien osallisuuden lisäämiseksi on kuitenkin etsittävä uusia keinoja. Esimerkiksi tilaisuuksia, joissa voi keskustella päivähoitoyksikön tai lapsiryhmän hoito- ja kasvatustoiminnasta.

IDEA OF EDUCATIONAL PARTNERSHIP FROM PARENTS' PERSPECTIVE IN DAY CARE CENTER TUULENPESÄ

Inkilä, Sari

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Social Services

September 2014

Supervisor: Lenita Kumpulainen, Seppo Pamppunen

Number of pages: 71

Appendices: 2

Keywords: early childhood education, educational partnership, parents' participation

---

The purpose of this thesis was to survey parents' opinions about educational partnership in day care center Tuulenpesä, located in Ulvila. What kind of experiences do the parents have about cooperation with the staff of the day care center? How are the principles of educational partnership fulfilled in reality? Do the parents participate and how? Do the parents get enough information about their children's learning, care and education and phase of development? Are the parents' opinions taken into account and are they getting enough support by the staff? This thesis studied also the general satisfaction to the service provided by the day care center Tuulenpesä.

The theoretical part of the study is divided into four different parts: early childhood education and its guidance system, parenthood and parents' participation, educational partnership and its guiding principles, finally the arenas of early childhood education, in other words the places and situations where early childhood education is based on and it is possible to get stronger.

The study is quantitative. The material was collected by structured questionnaires, which were handed out to the parents of the children attending the day care center Tuulenpesä's main building. There were 68 questionnaires in total, of which 52 were turned in. Response rate was 76 percent. The data was analyzed by SPSS-program.

According to the results of this study parents are satisfied with their child's day care in Tuulenpesä. Preconditions for functional parent-teacher cooperation are met, but it takes a lot of continuous work to make the relationship function. Early childhood education is a collective process, which begins when a family gets in touch with day care center and ends when child leaves day care. The experience of the parents is that they get support on the issues of their children's learning, care and education and phase of development. New ways to include parents in their children's early education should be searched. There should be arranged, for example, opportunities to discuss about care and education of the whole day care center or teaching group.

SISÄLLYS:

1	JOHDANTO	6
2	VARHAISKASVATUS JA SEN OHJAUSJÄRJESTELMÄT	8
2.1	Laki lasten päivähoidosta	8
2.2	Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	8
2.3	Mitä on varhaiskasvatus?	9
3	VANHEMMUUS JA VANHEMPIEN OSALLISUUS	10
3.1	Vanhemmuuden vaiheet	10
3.2	Kasvatusvuorovaikutus	12
3.3	Vanhempien osallisuus	12
4	KASVATUSKUMPPANUUS, SITÄ OHJAAVAT PERIAATTEET JA AREENAT	14
4.1	Kasvatuskumppanuus	14
4.2	Kasvatuskumppanuuden periaatteet	19
4.2.1	Kuuleminen	20
4.2.2	Kunnioitus	20
4.2.3	Luottamus	21
4.2.4	Dialogi	22
4.3	Kasvatuskumppanuuden areenat	23
4.3.1	Kohtaamisia	23
4.3.2	Aloituskeskustelu ja tutustumiskäynnit	24
4.3.3	Tutustumisvaihe	26
4.3.4	Päivittäiset kohtaamiset	26
4.3.5	Kasvatuskeskustelut	27
5	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TUTKIMUSKOHDE	29
6	AINEISTON HANKINTA JA TUTKIMUSPROSESSIN KUVAAMINEN ...	32
6.1	Aiheen valinta	32

6.2	Tutkimusprosessi.....	33
6.3	Tutkimuksen ja analysoinnin kuvaus	34
7	TUTKIMUSTULOKSET	37
7.1	Taustatiedot	37
7.2	Kuvaileva analyysi	39
7.2.1	Kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistuminen.....	40
7.2.2	Vanhemmat saavat tietoa päivähoidon perustehtävistä ja heidän mielipidettään kuunnellaan näissä asioissa	43
7.2.3	Vanhemmuuden tukeminen	44
7.2.4	Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet	45
7.2.5	Vanhempien osallisuus.....	46
7.2.6	Tyytyväisyys päiväkotiki Tuulenpesään	48
7.3	Analyysiä ristiintaulukoinnin pohjalta	49
7.3.1	Ajan vaikutus kasvatuskumppanuuteen	50
7.3.2	Mikä vaikuttaa yleiseen tyytyväisyyteen?	55
7.3.3	Muita huomioita ristiintaulukoinnin pohjalta.....	58
7.4	Tutkimuksen johtopäätökset.....	60
8	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	63
8.1	Luotettavuus	63
8.2	Tutkimusprosessiin liittyvät eettiset kysymykset.....	65
8.3	Oman työskentelyn pohdinta	67
	LÄHTEET.....	69
	LIITTEET	
	Liite 1 Kysely päiväkotiki Tuulenpesän vanhemmille saatekirjeineen	
	Liite 2 Tutkimuslupa-anomus ja tutkimuslupa	

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatus- ja päivähoitopalvelut ovat kodin ohessa toinen keskeinen kasvuyhteisö ja -ympäristö. Päivähoito on osa yhteiskunnan lapsiperheille tarjoamaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Varhaiskasvatus määrittellään pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaksi kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatus, joka on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, tarvitaan, jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. Päivähoidossa yhdistyy lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Valtakunnallisissa varhaiskasvatuksen perusteissa (2005,31) kasvatuskumppanuudeksi varhaiskasvatuksessa määrittellään vanhempien ja henkilöstön tietoinen sitoutuminen lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Kasvatuskumppanuus edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja kunnioitusta.

Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa - Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista (2013) -julkaisun keskeisenä tavoitteena on tuottaa kokonaiskuva ja tietoa varhaiskasvatuksen tilasta sekä eri koulutusten vahvuuksista ja kehittämishaasteista. Koulutuksen järjestäjien itsearviointiaineiston ja työelämäkyselyn perusteella sosionomi (AMK) koulutuksen ja kasvatustieteen kandidaatin tutkintojen nähtiin tuottavan jonkin verran toisistaan poikkeavaa osaamista. Sosionomi (AMK) osaamisen vahvuudeksi muodostuivat aineiston perusteella yhteistyötaidot perheiden kanssa ja kasvatuskumppanuusosaaminen. (Karila ym. 2013, 11, 111.)

Kyseisen tutkimuksen mukaan sosionomin (AMK) osaamisen vahvuutena on kasvatuskumppanuus. On varsin luontevaa, että oman kiinnostuksen ja koulutuksessa saamieni valmiuksien pohjalta teen kasvatuskumppanuutta käsittelevän opinnäytetyön.

Kiinnostustani kasvatuskumppanuuteen on lisännyt se, että ennen sosionomi (AMK) tutkinnon aloittamista osallistuin kasvatuskumppanuus koulutukseen ollessani Ulvilan kaupungin varhaiskasvatuksen lastenhoitajana. Ammatillinen lähtökohtani aiheen tarkasteluun on yli kahdenkymmenen vuoden työkokemus lastenhoitajana. Sen kautta olen saanut vankan käytännön kokemuksen kasvatuskumppanuudesta päivähoitolasten vanhempien kanssa. Pitkän työurani aikana on ollut havaittavissa, että vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välisestä vuorovaikutuksesta on puhuttu ja tarkasteltu erilaisista näkökulmista. Karilan (2006,92) mukaan kasvatusyhteistyön luonne sekä eri osapuolten asema ja valta yhteistyössä määrittää sen, puhutaanko käyttäen käsitteenä *yhteistyö*, *tukeminen* vai *kumppanuus*.

Kasvatuskumppanuus on ollut esillä varhaiskasvatuksessa jo pidempään. Osa Ulvilan päiväkotien henkilökunnasta on viimeisten kolmen vuoden (2011–2013) aikana suorittanut muutan päivän mittaisen *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta-* koulutuksen. Kasvatuskumppanuuden toteutumista ulvilalaisissa päiväkodeissa ei kuitenkaan ole tutkittu aiemmin.

Tutkimuskysymyksinäni ja tätä tutkimusta eteenpäin vievinä kysymyksinä ovat: Mitä kasvatuskumppanuus on? Millaisia ovat vanhempien käsitykset kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkotit Tuulenpesässä? Mikä vanhempien mielestä on toimivaa? Millaisia puutteita vanhemmat ovat havainneet kasvatuskumppanuudessa? Tutkin Päiväkotit Tuulenpesän vanhempien käsityksiä siitä, miten kasvatuskumppanuus heidän ja päiväkodin henkilökunnan välillä toteutuu. Tämän tutkimuksen myötä saattaa syntyä kehittämiskohteita, joiden huomioiminen varhaiskasvatuksen henkilökunnan työskentelyssä voi muuttaa kasvatuskumppanuuden laatua paremmaksi. Raajaan kuitenkin kehittämistyön opinnäytetyöni ulkopuolelle.

Haluan esittää kiitokseni Ulvilan kaupungin varhaiskasvatukselle, erityisesti päiväkotit Tuulenpesän henkilökunnalle ja lasten vanhemmille, yhteistyöstä sekä opinnäytetyön tekemiseen saamastani avusta ja tuesta.

2 VARHAISKASVATUS JA SEN OHJAUSJÄRJESTELMÄT

2.1 Laki lasten päivähoidosta

Varhaiskasvatusta ohjataan keskeisten normien, päivähoitolain ja -asetuksen, sekä esiopetuksen osalta perusopetuslain avulla (Alila 2010,115). Laki lasten päivähoidosta (36/1973, 2 §, 2 a §) määrittää, että kunnan on huolehdittava lasten päivähoidon järjestämisestä asukkailleen. Päivähoitoa voivat saada lapset, jotka eivät vielä ole oppivelvollisuusikäisiä. Lain mukaan tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja edistää yhdessä kotien kanssa lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoiton tulee tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapselle suotuisa kasvuympäristö.

Laki määrittää myös, että päivähoiton tulee yleinen kulttuuriperinne huomioon ottaen edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja emotionaalista kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. Uskonnollisen kasvatuksen tukemisessa on kuitenkin kunnioitettava lapsen vanhempien tai holhoojan vakaumusta. (Laki lasten päivähoidosta 1973/36, 2 a §)

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Kaikkea yhteiskunnan järjestämää ja valvomaa varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatuksen perusteet määrittävät ne puitteet, joiden pohjalta jokainen kunta tekee omat varhaiskasvatussuunnitelmansa. Kunta-kohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään toteutettavien palveluiden sisällöt ja toimintatavat. Muuttuvassa yhteiskunnassa varhaiskasvatuksen toteutusta tulee arvioida ja tavoitteiden asettamista määritellä uudelleen. On oleellista, että toiminnasta vastaavat poliittiset päättäjät ovat sitoutuneita kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan jatkuvan prosessimaisen työskentelyn ja varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen takaamiseksi. (*Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005,8.*)

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjan keskeisenä tehtävänä on ohjata valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen sisällöllistä toteutumista. Varsin, varhaiskasvatussuunnitelman, valmistumisen jälkeen kunnissa on työstyetty varhaiskasvatussuunnitelmaa niin kunta-, yksikkö-, tiimi- kuin lapsikohtaisella tasolla. Tavoitteena on tasa-arvoisempi varhaiskasvatus ja sen yleinen laadun kehittäminen. Varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta tulee kehittää myös henkilöstön ammattitaitoa ja työkäytäntöjä. (Alila 2010,116.)

2.3 Mitä on varhaiskasvatus?

Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Kasvatuskumppanuudessa, vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten yhteistyössä, perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa lapsen parhaaksi. Päivähoito on varhaiskasvatuspalvelu, jossa yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. (*Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005*, 11; THL/kasvun kumppanit [www-sivut 2013](http://www.sivut2013))

Varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta, josta voidaan käyttää myös termiä *educare*. Latinan sana *educare*, joka tarkoittaa 'vetää esiin' ja 'kutsua esiin', tarjoaa vahvemman ja paremman pohjan ihmisen kasvamaan saattamiseksi kuin *informare*-henki, jossa pyrkimyksenä on istuttaa kasvatettavaan ulkoapäin haluttuja arvoja (Mikkola & Nivalainen 2010, 15). Lähtökohtana on kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Laadukas varhaiskasvatus perustuu sekä yksittäisen varhaiskasvatuksen työntekijän ammattitaitoon että koko kasvatusyhteisön vahvaan osaamiseen ja tietoon. (*Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005*, 11.)

Varhaiskasvatuspalvelut on keskeinen toimintakokonaisuus lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmässä. Päivähoito on yhteiskunnan tarjoamaa varhaiskasvatuspalvelua,

joka voidaan toteuttaa päiväkotitoimintana, perhepäivähoitona sekä erilaisena avoimena toimintana. Kunnat järjestävät päivähoitoa koko- tai puolipäiväisenä tarpeen mukaisesti. Päivähoito voi olla hyvinkin monimuotoista vaihdellen muutamasta tunnista ympärivuorokautiseen hoitoon. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat pääsääntöisesti kunnat, mutta enenevässä määrin myös yksityiset palveluntuottajat ja järjestöt. (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö/sosiaali- ja terveyspalvelut www-sivut 2013)

Vuosi ennen oppivelvollisuuden alkamista lapsi voi osallistua esiopetukseen, joka on suunnitelmallista opetusta ja kasvatusta. Varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen osana oleva esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisesti etenevän jatkumon. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11–12.) Esiopetus on perusopetuslain mukaista, mutta siihen osallistuminen on tällä hetkellä vapaaehtoista. Vuonna 2015 esiopetuksen vapaaehtoisuus poistuu ja se muuttuu velvoittavaksi (Valtioneuvoston www-sivut 2014).

3 VANHEMMUUS JA VANHEMPIEN OSALLISUUS

3.1 Vanhemmuuden vaiheet

Vanhemmuus syntyy vuorovaikutuksessa oman lapsen kanssa. Lapsen eri ikävaiheet kasvattavat myös vanhemmuutta, jolloin vanhemmuus siis muuttuu jokaisen lapsen sekä lapsen eri ikävaiheiden mukana. Vanhemmuus on äitiyttä ja isyyttä, johon sitoudutaan läpi elämän kestävän tehtävän ajaksi. Vanhempien keskinäinen suhde ja vuorovaikutus sekä perheen toimintakulttuuri ovat lapselle malleina maailman hahmottamisessa ja siihen kuuluvien lainalaisuuksien oppimisessa. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 15.)

Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä on kehittänyt vanhemmuuden roolikartan, jonka avulla on helppo hahmottaa erilaisia vanhemmuuteen liittyviä rooleja. Vanhemman roolina on olla lapselleen elämän opettaja, ihmissuhdeosaaja, rajojen

asettaja, huoltaja sekä rakkauden antaja (Sosiaaliportti/lastensuojelunkasikirja www-sivut 2012). Kaikkia vanhemmuuden rooleja ei tarvitse olla valmiina, vaan ne kehittyvät suhteessa ja vuorovaikutuksessa lapseen. Vanhemmuuden tehtävät muuttuvat lapsen kasvaessa.

Kuva 1. Vanhemmuuden roolikartta
(Ylitalo 2011, 41.)

Vauvaikäisen lapsen vanhemmuudessa korostuvat huoltajan, rakkaudenantajan ja ihmissuhdeosaajan roolit. Vauva tarvitsee kokonaisvaltaista sekä fyysistä että psyykkistä huolehtimista. Leikki-ikässä, lapsen liikkumisen lisääntyessä ja maailmaan tutustuessa, lapsi tarvitsee rajojen asettajaa. Jonkun joka varmistaa, että hän tutustuu ympäristöönsä turvallisella tavalla. Vanhemman johdonmukaisuus rajojen asettajana tuo lapselle uhmaiässä turvallisuutta ja opettaa samalla kestämään pettymyksiä. Vanhemmalla on keskeinen elämän opettajan rooli kouluikäisen oppiessa sosiaalisia taitoja. Lapsuudessa ja nuoruudessa opitut arvot ja asenteet muodostavat osan persoonallisuutta. Kasvuympäristön tapa elää opettaa lapselle myös moraalialia. Murrosikässä lapsi kapinoo aikuisten arvoja ja asenteita vastaan. Tässä vaiheessa vanhemmuudessa nousevat keskeiseksi rajojen asettaja ja ihmissuhdeosaajan roolit. Itsenäistymisvai-

heessa olevan nuoren vanhemman rooleista korostuu ihmissuhdeosaajan rooli. Oman persoonallisuuden luominen on nuorelle tärkeää ja hän haluaa päättää oman elämänsä tavoitteista. Vanhemman tehtävä on arvioida, missä määrin nuoren oma arviointikyky on kehittynyt, ja minkä verran valtaa hänelle voi luovuttaa. (Helminen & Iso-Heiniemi 1999, 22–23.)

3.2 Kasvatusvuorovaikutus

Vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan väliset kohtaamiset ja vuorovaikutus ovat merkittävässä asemassa nykyisessä päivähoitossa. Jokaisella päiväkodilla on oma toimintakulttuurinsa, mutta vielä enemmän kasvatusvuorovaikutukseen vaikuttaa vuorovaikutustilanteessa olevien henkilöiden odotukset, aiemmat kokemukset ja osallisuus tilanteeseen. Sekä kasvattajalla että vanhemmilla on omat käsityksensä ja odotuksensa vuorovaikutuksesta. Osalla nykyisistä päivähoitolaisten vanhemmista on jo omakohtaisia kokemuksia päiväkotihoidosta. (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-Puttonen 2006, 49.)

Parhaimmillaan lasten vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välisissä kohtaamisissa luodaan sellaista välittämisen kulttuuria, jossa on mahdollista tuoda esiin sekä huolensa että ilonsa. Molemminpuolisessa ja vastavuoroisessa ilmapiirissä lapsikin näkee ja kokee, että hänen arjessaan tärkeät henkilöt välittävät toisistaan ja erityisesti hänestä (Korhonen 2006,69).

3.3 Vanhempien osallisuus

Punkarin (2006,1) mukaan osallisuus voidaan nähdä sekä yksilön kokemuksena että rakenteiden tarjoamina mahdollisuuksina osallisuuteen. Osallistumisella on viitattu mukanaoloon prosessissa, jossa käsitellään tai toimeenpannaan asianosaisen kannalta tärkeitä asioita. Osallistumien on toiminnallinen käsite kun taasen osallisuus on kokemuksellinen. Nykyisin osallisuuden käsitteeseen sisällytetään kuitenkin myös toiminnallinen osallistumisen mahdollistumisen ulottuvuus.

Vanhemmilla tulee olla mahdollisuus keskustella omaa lastaan koskevasta kasvatuksesta. Esimerkiksi vasu-keskustelut ovat tilaisuuksia, joissa vanhempi voi yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa rauhassa miettiä lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita ja täten vanhemman on mahdollista kokea osallisuutta lapsensa kasvatukseen päivähoitossa.

Vanhempien osallisuutta varhaiskasvatukseen on esitetty lisättävän. Oman lapsen asioista keskustelemisen lisäksi vanhemmille tulee järjestää tilaisuuksia keskustella yhdessä muiden vanhempien kanssa päivähoitoyksikön tai lapsiryhmän hoito- ja kasvatustoiminnasta. Osallisuus on täten perheiden asiakkuuden uudelleenmäärittelyä. Vanhemmilla on oikeus, paitsi saada lapselleen päivähoitopaikka, myös saada muuta tukea ja palvelua. Henkilökunnalla on vastuu sisällöllisten ja rakenteellisten edellytysten luomisesta vanhempien osallisuudelle varhaiskasvatuksessa. (Kaskela & Kekkonen 2011, 25.)

Vanhemmat kokevat Punkarin (2006,3) mukaan, ettei heillä ole riittävästi tietoa päivähoiton sisällöstä, eivätkä he koe voivansa vaikuttaa siihen. Tarvitaan siis menetelmiä vanhempien osallisuuden vahvistamiseksi. Varhaiskasvatuksessa osallisuuden kehittämiseksi on pyrittävä luomaan arkisia käytäntöjä, työmuotoja ja toimintatapoja, joissa vanhempien näkemykset ja mielipiteet tulevat huomioiduksi ja kuulluiksi.

Vanhemman osallisuus tarkoittaa paitsi konkreettista osallistumista ja toimintaa lapsen varhaiskasvatuksessa, mutta myös vanhemman kokemuksellista osallistumista, sitoutumista varhaiskasvatuksessa lapsen elämään (Kaskela & Kekkonen 2011, 26). Vanhemman on tärkeä kokea, että hän kuuluu varhaiskasvatusyhteisöön, jonka jäsen hänen lapsensa on. Osallistamalla kasvatustilaisuuksiin, vanhempainiltoihin, juhliin ja tapahtumiin päivittäisten tuonti- ja hakutilanteiden lisäksi vanhempi pääsee osalliseksi päivähoiton toimintaan. Vanhempainryhmät tai -toimikunnat vahvistavat vanhempien osallisuutta, sillä näissä omaehtoinen ja oma-aloitteinen toimintaan osallistuminen saavat enemmän tilaa. (Kaskela & Kekkonen 2011, 26–27.)

Myös Tiilikka (2010,76) kehottaa lisäämään vanhempien osallistumista päiväkodin arjessa lasten toimintaan sekä vanhempien vertaistoimintaa. Normaaleiksi työtavoiksi muodostuessaan tällaiset osallistumisen muodot tukisivat kumppanuutta ja kasvatustuoroaikutusta lasten ja aikuisten sekä vanhempien ja henkilökunnan että myös

vanhempien kesken. Tiilikka näkee tämän mahdollistavan myös varhaiskasvatuksen perustehtävään liittyvän pedagogiikan rikastumisen niiden resurssien puitteissa, joita vanhemmilta kulloinkin löytyy. Näin kehittyisi uusi vastuualue vanhempainryhmille tai -neuvostoille.

4 KASVATUSKUMPPANUUS, SITÄ OHJAAVAT PERIAATTEET JA AREENAT

4.1 Kasvatuskumppanuus

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 13) olevan kasvatuskumppanuuden määritelmän mukaan varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön toimimista yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa. Tämä edellyttää tietoista sitoutumista sekä keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista. Ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu sekä oman lapsensa tuntemus on vanhemmilla. Henkilöstöllä on koulutukseen perustuva osaaminen ja ammatillinen tieto. Heillä on myös vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisesta.

Kasvatuskumppanuudella viitataan varhaiskasvatuksen henkilöstön uudenaikaiseen tapaan asennoitua vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kumppanuudessa henkilökunnan ja vanhempien roolit ja asema suhteessa lapseen määritellään tasavertaiseksi, mutta molemmilla on erilaiset tehtäväalueet. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusvastuu ja kasvatusoikeus. Henkilökunnalla on vastuu kumppanuuden edellytysten luomisesta ja vastuu toteuttaa kumppanuusperusteista kasvatusyhteistyötä osana lapsen varhaiskasvatusta ja perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. (Kekkonen 2012, 42.)

Vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välisestä vuorovaikutuksesta on puhuttu ja sitä on tarkasteltu eri aikoina erilaisista näkökulmista. Kasvatusyhteistyön luonnetta sekä eri osapuolten asemaa ja valtaa yhteistyössä on määrittänyt se puhtaanko käyttäen käsitteenä *yhteistyö*, *tukeminen* vai *kumppanuus*. Laki lasten päivähoitosta (36/1973 2 a §) määrittää päivähoiton tehtävän: ”Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä.” Laki lasten päivähoitosta on neljäkymmentä vuotta vanha ja sen kieliasu kertonee omasta aikakaudestaan.

Lämsä (2013,49–51) vertailee kasvatusyhteistyön ja kasvatuskumppanuuden eroja. Kasvatusyhteistyö on vanhemmille tiedottamista, rinnakkain toimimista, ongelmakeskeistä ja yksipuoliseen asiantuntijuuteen perustuvaa. Kasvatuskumppanuus perustuu sen sijaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten vuoropuheluun ja dialogisuuteen, yhdessä toimimiseen, ratkaisukeskeisyyteen ja kannattelevuuteen sekä jaettuun asiantuntijuuteen. Yhteistyössä sovitaan keskinäisestä työnjaosta ja jokainen tekee oman osuutensa olematta tekemisissä toistensa kanssa. Sen sijaan kumppanuudessa on kyse vuorovaikutuksesta ja yhdessä toimimisesta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma on osaksi vaikuttanut siihen, että päivähoitossa on otettu käyttöön käsite kasvatuskumppanuus, jolloin jaetun kasvatusvastuun yhteydessä voidaan puhua myös vastuun kumppanuudesta. Molemmat osapuolet huolehtivat saman lapsen kasvatuksesta omilla kentillään tehden tiivistä yhteistyötä lapsen parhaaksi. Tällöin yhdistyy vanhempien asiantuntemus omasta lapsesta ja kasvattajan yleinen asiantuntemus lapsen kehityksestä. (Koivunen 2009,151–152.)

Vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan välisiä keskusteluja on käyty kautta päivähoiton historian. Monet päiväkodit ovat pitäneet hoitosuunnitelmakeskusteluja lapsen aloittaessa päivähoiton ja ainakin kerran vuodessa keskusteluja, joissa on puhuttu lapsen toiminnasta ja pärjäämisestä päiväkodissa. Varhaiskasvatussuunnitelma- eli vasu-keskustelut eivät siis ole tuoneet mitään oleellisesti uutta päivähoiton käytäntöihin, vaikkakin sille on määritetty aiemmista yhteistyökäytännöistä poikkeava-

va merkitys, kasvatuksen suunnittelu. Kuitenkin vasu-keskusteluja kehystävä kasvatuskumppanuuden periaate on asettanut yhteistyölle uusia vaatimuksia korostamalla vanhempien ja henkilökunnan tasavertaista suhdetta sekä vanhempien ensisijaisuutta lapsen tuntemuksessa. Tällöin henkilökunnan asiantuntemus on määritelty uudella tavalla. Kumppanuuden periaate asettaa päivähoiton henkilökunnan ja vanhemman asiantuntijuuden rinnakkaisiksi ja samanarvoisiksi. (Alasuutari 2010, 21–22.)

Alasuutari (2010) tutkimuksen mukaan kumppanuuden tasavertaisuuskäsite on ristiriitainen. Kumppanuus asettaa vanhemmat periaatteessa tasavertaiseksi suunnittelijaksi työntekijän kanssa, mutta käytännössä he ovat kuitenkin riippuvaisia päiväkodin ja sen työntekijöiden toiminnasta. Vanhempien mahdollisuus vaikuttaa lapsensa päivähoidon on hyvin rajallista. Alasuutarin mukaan vanhempien ja henkilökunnan keskusteluissa ei ole helppo saavuttaa varhaiskasvatuksen suunnittelulle asetettuja tavoitteita, sillä vain harvoin lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelma ohjaa päiväkodin toiminnan suunnittelua.

Kumppanuudessa työntekijä asettuu vanhemman rinnalle ja luo täten vanhemmalle kokemuksen siitä, että henkilökunta toimii lasta koskevilla asioilla yhteisymmärryksessä vanhemman kanssa (Kaskela & Kekkonen 2011, 20). Nykyinen kumppanuustermi viittaa kahden tasa-arvoisen subjektin vuorovaikutukseen. Aiempi käsite, tukeminen, määrittää vanhemman passiiviseksi objektiksi. Vanhempi on siis muuttunut tekemisen kohteesta tekemiseen osallistuvaksi. Tällainen kumppanuus ei kuitenkaan synny itsestään, vaan sen eteen on tehtävä töitä. On osattava tutustua toisen tapaan olla vuorovaikutuksessa, jotta jatkossa voidaan oppia luottamaan toisiinsa. Kasvatuskumppanuuden edellytyksenä on toimiva vastavuoroisuus ja sitoutunut vuorovaikutus vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välillä. Vuorovaikutus toimii yhdistävänä linkkinä lapsen kahden tärkeän kasvuympäristön, kodin ja päivähoiton, välillä ja täten toimiva vuorovaikutus edesauttaa lapsen ehyen kasvuympäristön muodostumista. (Karila 2006, 91–93.)

Kasvatuskumppanuus on varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja lasten vanhempien välistä toimimista lapsen hyväksi. Arjen kohtaamisten lisäksi yhteisöllisyys päiväkodin ja kotien välillä toteutuu myös erilaisissa tapahtumissa. (Kaskela & Kronqvist 2007, 25.) Esimerkiksi toiminnalliset kevät- ja joulujuhlat sekä yhteiset retkipäivät,

pihatalkoot ja muut yhteiset tapahtumat ovat tärkeässä merkityksessä kanssakäymisen mahdollistajina. Epämuodollisissa tilaisuuksissa mahdollisuus molemminpuoliseen tutustumiseen on helpompaa kuin usein hektisissä arkitilanteissa vanhemman tuodessa lastaan tai hakiessa lastaan päivähoidosta.

On tärkeää, että vanhemmat voivat kokea päivähoidopaikan paikaksi, jonne he ovat tervetulleita (Kaskela & Kronqvist 2007, 25). Meillä jokaisella on kokemuksia siitä, että emme ole tunteneet itseämme tervetulleeksi jonnekin. Yritämme päästä sieltä pois mahdollisimman nopeasti. Jos vanhempi kokee päivähoidopaikan tällaiseksi paikaksi, hän ei todennäköisesti voi luottavaisin mielin jättää lastaan päiväksi hoitopaikkaan. Vanhemman tulee voida tuntea kuuluvansa varhaiskasvatuksen yhteisöön lapsensa kautta, mikä luo samalla turvallisuuden tunnetta ja luottamusta päivähoidon työhön ja työntekijöihin (Kaskela & Kronqvist 2007, 26).

Vanhempia todennäköisesti kiinnostaa juuri oman lapsen toiminta ja hyvinvointi. Koska vain harvoin vanhemmalla on mahdollisuutta osallistua päivähoidon arkiseen toimintaan, on tärkeää, että päivähoidon toimintaa tehdään muulla tavoin vanhemmille näkyväksi ja avoimemmaksi. Lasten tuotokset ja valokuvat päiväkodin toiminnasta ovat tähän hyviä välineitä. Vanhemmat saavat tällä tavalla tietää siitä mitä päivän, viikon tai toimintakauden aikana on tehty. (Kaskela & Kronqvist 2007, 25.) Lasten päivän valokuvaamien ja isoina tulosteina esimerkiksi eteistilan seinille asettamisella on mahdollista tuoda konkreettisesti vanhempien nähtäville lasten päiväjärjestystä. Viikon tapahtumista voi tehdä kirjallisen lyhyen koosteen, joka laitetaan viikon lopulla ilmoitustaululle vanhempien luettavaksi. Kun asian tärkeys tiedostetaan, mahdollisuuksia tuoda lasten arkea näkyväksi on monia.

Varhaiskasvatuksen ymmärtäminen perheiden ja päivähoidon yhteiseksi jaetuksi kasvatustehtäväksi on tuonut päivähoitoon uudenlaista palvelukulttuurin mallia. Osaamista ja ymmärrystä lapsen parhaasta jaetaan puhuen, neuvotellen ja sopien. Vanhempien voidaan ajatella olevan vastuussa lapsesta kotona, siellä tapahtuvasta hoidosta ja kasvatuksesta. Varhaiskasvattajat ovat taasen vastuussa ajasta, jonka lapsi viettää päivähoidossa. Jotta nämä kaksi aikaa eivät olisi toisistaan irrallisia osia lapsen elämässä, avoin vuoropuhelu lasta lähellä olevien aikuisten kesken auttaa jakamaan arjen hoito- ja kasvatust vastuuta. (Kaskela & Kekkonen 2011, 21.)

Kriittisen näkemyksen kasvatuskumppanuuden nimityksestä esittää Keltikangas-Järvinen (2012, 169) teoksessaan *Pienen lapsen sosiaalisuus*. Hänen mielestään nimitys kasvatuskumppanuus on luottamusta herättävä, mutta ei ole kuitenkaan osuva, sillä kumppanit ovat aina samanarvoisia. Ammattikasvattajat, vaikka olisivat miten hyvin koulutettuja ja oman ammatinsa taitajia, eivät voi Keltikangas-Järvisen mielestä olla lapsen kehityksessä samanarvoisia vanhempien kanssa. Keltikangas-Järvisen mielestä pieni lapsi voi rakentaa kehityksensä tärkeimmän pohjan, emotionaalisen vuorovaikutuksen, vain vanhempansa kanssa. Kriittisyyttä kasvatuskumppanuus-käsitteeseen esittää myös Koivunen (2009, 153): hänen mukaansa käsite on otettu käyttöön päivähoitossa, mutta vanhempien vapaaehtoinen toimiminen kumppanina voi kyseenalaistua. Kaikki vanhemmat eivät ehkä halua olla päivähoiton kumppaneita tai he haluavat olla sitä lapsen kasvatukseen liittyvissä, mutta eivät perheen sisäisissä asioissa. Koivusen (2009, 154) mukaan vanhemmilla tulee olla oikeus määrittellä se taso ja rajat joiden sisällä he ovat päivähoiton kumppaneita ja tekevät yhteistyötä.

Myös varhaiskasvatuksen työntekijöiden keskuudessa vaatimus ja velvoite kasvatuskumppanuudesta on otettu vastaan osittain ristiriitaisin tuntein. Perheen osallisuuden sekä entistä tietoisemman ja tavoitteellisemman tukemisen ajatus on herättänyt hämmennystä siitä, onko työn kohteena lapsi, perhe vai molemmat. Perhetyömäisen otteen on nähty olevan uhka pedagogiikalle ja tuovan liikaa vastuuta koko perheen tukemisesta. Vastuu varhaiskasvatuksen tavoitteiden määrittelystä, sisällön suunnittelusta ja kasvatustieteen menetelmistä on haluttu säilyttää ammattilaisten käsissä. Perinteinen vanhempien kanssa tehty yhteistyö on ollut tiedottamista ja pelisäännöistä sopimista. Kasvatuskumppanuuden myötä lapsen ja perheen kaikinpuolinen hyvinvoinnin edistäminen ja vahvistaminen ovat nousseet yhdeksi varhaiskasvatuksen ammattilaisten työskentelyn tavoitteeksi. (Mikkola & Nivalainen 2010, 11–12.)

Yleisemmin kasvatuskumppanuudesta ajatellaan kuitenkin Kanninen ja Sigfridsin (2012, 133) esittämän näkemyksen mukaisesti, jolloin korostetaan vanhemmuutta lapsen ensisijaisena ihmissuhteena. Varhaiskasvatuksen henkilökunta pyrkii tukemaan vanhemman ja lapsen suhdetta lisäämällä vanhemman ymmärrystä lapsen kehitysvaiheista ja hänen tarpeistaan. Vanhempia tuetaan erityisesti silloin kun heidän jaksamisensa on tiukoilla tai heidän omat tukiverkostonsa ovat rajalliset. Rimpelän

(2013,32) mukaan kasvatuskumppanuus saakin erityisen tehtävän silloin, kun vanhemmat eivät jaksa tai osaa syystä tai toisesta tukea lastaan riittävästi. Tällaisessa tilanteessa testataan päivähoidon valmiutta ottaa suurempaa vastuuta kasvatuskumppanuudesta. Jos kasvatuskumppanuus ei tällöin toimi, on vaarana, että lapsi jää kasvuyhteisöjen välitilaan, jolloin häntä ei tueta ja kohdata aidosti.

Kasvatuskumppanuudessa jatkuva vuoropuhelu varhaiskasvattajien ja vanhempien välillä avaa tilaa ottaa puheeksi niin tavanomaisia vastoinkäymisiä kuin vakavampia-kin ongelmia. Toimivassa kasvatuskumppanuudessa lapselle voidaan turvata ehjän kasvun, kehityksen ja oppimisen perusta. (Kaskela & Kekkonen 2011, 21.)

Kekkonen (2012, 199) toteaa osuvasti, ettei kasvatuskumppanuus, kuten ei mikään muukaan aito ihmissuhde, välty ristiriidoilta ja konflikteilta. Varhaiskasvatuksen ammattilaisella on tällöin vastuu kumppanuuden ylläpitämisestä ja siten myös ristiriitatilanteiden käsittelystä.

4.2 Kasvatuskumppanuuden periaatteet

Kasvatuskumppanuutta ohjaa neljä periaatetta: kunnioitus, kuuleminen, dialogi ja luottamus (Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta –koulutus 2011). Kasvatuskumppanuus rakentuu kunnioituksen, kuulemisen, dialogisuuden ja luottamuksen periaatteiden muodostamalle vuorovaikutukselle, jossa painottuu aikaisempaa laajempi vanhempien osallistuminen ja osallisuus (Lämsä 2013, 51).

Kasvatuskumppanuudessa pyritään sellaisten suhteiden rakentamiseen, joissa kokemukset kuulevista, kunnioittavista ja luottamusta luovista kohtaamisista olisivat mahdollisia. Erityisesti avainkokemukset, siirtymävaiheet ja erilaiset elämän muutostilanteet ovat sellaisia, joissa turvallisten ja luottamuksellisten suhteiden olemassaolo tai niiden puuttuminen ovat merkityksellistä. (Kekkonen 2012,52.)

4.2.1 Kuuleminen

On keskeistä tehdä tilaa vanhempien kokemusten kuulemiselle. Vuorovaikutuksessa kuuntelu ja toisen kuuleminen ovat keskeistä. On tärkeää asettua kuulemaan toisen asiaa; läsnäolo on edellytys aidolle kuulemiselle. Kuuntelijan on pystyttävä luomaan turvallinen ja myönteinen ilmapiiri, jotta hänelle voidaan kertoa vaikeistakin asioista. Haasteellisia ovat tilanne, jossa kuulijalla on ennakkoaavistus siitä, että puhuja on hänen kanssaan erimielinen, syyttävä tai muuten negatiivinen. Tällöin helposti kuuli- ja alkaa puolustautua ja kertoa omia mielipiteitään. Toisen kuuleminen loppuu omaan puheeseen ja puolustukseen. (Kaskela & Kekkonen 2011, 32.)

Kuulevassa suhteessa pienilläkin sanoilla kuten ”ahaa” tai ”kerro lisää”, voidaan viestiä toiselle, että ollaan valmiita kuuntelemaan. Samoin ilmeet ja eleet voivat kertoa puhujalle siitä, että kuulija on läsnä ja haluaa kuunnella. (Kaskela & Kekkonen 2011, 32.) Kiireisen ihmisen on vaikea kuulla, sillä kuuleminen vaatii läsnäoloa, ajan antamista toiselle ja asettumista vuorovaikutussuhteeseen. (Kaskela & Kronqvist 2007, 23.) Varhaiskasvattajan on siis tärkeää huomata oman asenteensa suuri vaikutus siihen, millaisen mahdollisuuden hän antaa lapsen vanhemmalle tulla kuulluksi. Jos tuntuu siltä, että toinen ei ole läsnä tilanteessa ja kuuntele aidosti, harva meistä haluaa jakaa asiaansa tällaisen henkilön kanssa.

Kuten lapset niin myös vanhemmat ovat erilaisia. Toisiin vanhempiin on helppo luoda yhteys, kun taas toiset vanhemmat vaativat aikaa yhteistyösuhteen muodostamiseen. Hyvän yhteistyösuhteen muodostuminen vaatii ammattilaiselta kykyä kuunnella. Haasteena on aidon kohtaavan kuuntelu muodostuminen kunkin vanhemman kanssa, sillä kuuleminen edellyttää virittäytymistä kuhunkin ainutlaatuisen tilanteeseen. (Kanninen & Sigfrids 2012, 134.)

4.2.2 Kunnioitus

Kunnioittava asenne on toisen ihmisen arvostamista ja hyväksymistä ilman ehtoja sellaisena kuin hän on. Arvostava asenne näkyy siinä miten kohtelemme toisia. Kun-

nioituksen puute on viestittämistä siitä, joko elein tai sanoin, ettei toisen sanomisella ole merkitystä. (Kaskela & Kekkonen 2011,34.)

Erityisen haastavaa kunnioittavan suhteen luominen on silloin, kun vastapuolen toimintatavat ovat kaukana omistamme. Itselle vieraita arvoja tai vaikka erilaista perhemuotoa edustavan kanssa kunnioittavan suhteen luominen saattaa vaatia tietoista sitoutumista, sillä ihmisen on helpompi hyväksyä toimintatavat, jotka ovat lähellä hänen omiaan. (Kaskela & Kekkonen 2011,34.) Usein jopa pelkäämme itsellemme vierasta, koska emme voi ennakoida toisen toimintaa.

Kunnioittavan suhteen rakentuminen on molemminpuolisen ymmärryksen jakamista, jossa ei mennä työntekijän tai asiakkaan vaan molempien ehdoilla (Mönkkönen 2007, 87). Toista ihmistä voidaan oppia hyväksymään, ymmärtämään ja kunnioittamaan kuuntelemisen avulla. Kun kunnioituksen ja kuuntelun avulla on luotu hyvä vuorovaikutussuhde, voidaan tuoda esiin peittelemättä ja teeskentelemättä hankalia-kin asioita. Puhumalla rehellisesti ja avoimesti osoitetaan toiselle kunnioitusta. (Kaskela & Kekkonen 2011,34.)

4.2.3 Luottamus

Luottamus on keskeinen tekijä vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten vuorovaikutussuhteessa. Luottamus ja yhteistyö ovat riippuvaisia toisistaan, sillä luottamus lisää yhteistyötä ja toisaalta yhteistyö vahvistaa luottamusta. (Poikonen & Lehtipää 2009, 85.) Varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja vanhempien välinen luottamus ja mahdollisemman avoin vuorovaikutus rakentavat perustan hyvälle kasvatuskumppanuudelle (Järvine, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118).

Luottamus syntyy ajan kanssa kuulemisen ja kunnioittamisen periaatteiden pohjalta. Vanhempien mielestä luottamus päivähoidon työntekijöihin rakentuu työntekijän ja lapsen välisestä suhteesta. Kasvattajan välittämä tietoisuus ja tuntemus herättävät vanhemmassa luottamusta ja ajatuksen siitä, että he voivat luottaa lapsensa hyvään hoitoon. (Kaskela & Kekkonen 2011,36.)

Vanhempien mahdollisuus vaikuttaa lapsen hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen liittyviin asioihin lisää luottamusta. Vanhemmat kokevat osallistuvansa lapsen hoitoon ja kasvatukseen myös päivähoitopäivän aikana, kun heidän ajatuksensa, käsityksensä ja toiveensa huomioidaan. (Kaskela & Kekkonen 2011,36.) Perusta luottamukselle ja yhteiselle ymmärrykselle lapsesta luodaan päivittäisissä keskusteluissa vaikkakin esimerkiksi vasu-keskusteluissa sovitaan laajemmat linjat.

Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on luoda riittävä luottamus myös hankalien asioiden puheeksi ottamiseksi. Luottamusta tarvitaan erityisesti tilanteissa, joissa työntekijän havainnot ja käsitykset lapsen tarpeista eivät kohtaa vanhempien käsitystä. (Kaskela & Kekkonen 2011, 21.)

Asiakkaan henkilökohtaisiin asioihin ei pidä edetä liian nopeasti (Mönkkönen 2007, 87). Henkilön aikaisemmat kokemukset vaikuttavat luottamuksen syntyyn. Se, kuinka pitkän ajan kukin tarvitsee luottamuksen syntymiseen, on hyvin yksilöllistä. Kasvatuskumppanuuden keskeinen tavoite on luoda luottamuksellinen ilmapiiri työntekijöiden ja lasten vanhempien väliselle vuoropuhelulle (Kaskela & Kekkonen 2011, 36).

Keskinäinen luottamus ja osapuolten tieto toistensa rooleista on yhteistyön onnistumisen tärkeimpiä edellytyksiä. Jos kasvattaja tekee lasta koskevia päätöksiä, esimerkiksi kutsuu kiertävän lastentarhanopettajan havainnoimaan lasta, keskustelematta asiasta ensin vanhempien kanssa, vanhempi voi menettää luottamuksen kasvattajaan asian tullessa ilmi. Tällöin luottamuksen uudelleenrakentaminen on erityisen vaikeaa. (Koivunen 2009,152.)

4.2.4 Dialogi

Dialogista käytetään myös nimitystä *kuunteleva keskustelu*. Dialogi on avointa ja suoraa keskustelua, jossa tavoitellaan yhteistä ymmärrystä. Dialogissa kummankin dialogiin osallistuvan todellisuus saa olla olemassa ja molempien kiinnostuksen kohteena. (THL/kasvun kumppanit www-sivut 2013)

Dialogisuus ei ole pelkkää puhetta, kuuntelua tai keskustelua. Parhaimmillaan molemmat osapuolet voivat muuttaa mielipidettään tai asennettaan ja täten oppia uutta. Dialogissa osapuolet testaavat, tarkistavat, kyseenalaistavat ja muotoilevat uudelleen toistensa puhetta. Dialogisen vuorovaikutuksen edellytyksenä on luottamuksellisuus, eikä ole aina itsestään selvää, että toinen lähtee mukaan vuoropuheluun. (Mönkkönen 2007, 88–92.)

Kuuleminen on siis dialogin edellytys. Aitoa vuoropuhelua voi syntyä vain tilanteessa, jossa on mahdollisuus esittää omat näkemyksensä tasa-arvoisesti. Toisen näkemys ei voi olla merkityksellisempi kuin toisen osapuolen. Dialogi ei kuitenkaan tarkoita välttämättä samaa mieltä olemista, sillä jos jaetaan kuulemisen ja kunnioittamisen kokemus, voidaan olla myös suorapuheisia ja rehellisiä. Dialogissa sovitellaan yhteen erilaisia tulkintoja todellisuudesta, sillä asiasta keskustellen luodaan näkemys, jossa alun perin esitetty kanta ei välttämättä ole lopullinen. (Kaskela & Kekkonen 2011, 39.) Jaettu kasvatustavastuu sekä kasvatuskumppanuus eivät takaa samanmielisyyttä, vaan yhteisen areenan lapsen asioiden ymmärtämiseen (Kaskela & Kronqvist 2007,24).

Parhaimmillaan kasvattajan ja vanhemman dialogi synnyttää kahdenkeskeisen yhteisöllisyyden kokemuksen (Kaskela & Kekkonen 2011,40). Dialogissa he kokevat keskustelewansa lapsen edun mukaisesti lasta koskevasta asiasta.

4.3 Kasvatustumppanuuden areenat

4.3.1 Kohtaamisia

Kasvatustumppanuus on varhaiskasvattajan sekä vanhemman yhteinen prosessi, joka alkaa perheen ottaessa yhteyttä päivähoitopaikkaan ja päättyy lapsen lähtiessä päivähoitosta. (Kaskela & Kronqvist 2007,23.) Jotta kasvatustumppanuus voi muodostua, se tarvitsee areenat, joilla sen on mahdollista kehittyä. Näitä areenoja ovat ne paikat

ja tilanteet, keskustelut ja kohtaamiset, joissa kasvatuskumppanuuden rakentuminen ja vahvistuminen mahdollistuu.

Vanhempi tuo mukanaan kohtaamisiin varhaiskasvattajan kanssa oman kokemuksellisen tietonsa vanhemmuudestaan ja lapsestaan. Koska tällaisessa kohtaamisessa on lähtökohtaisesti arvostus- ja valtaero, on ammattilaisen vastuulla helpottaa yhteistyötä sekä antaa vanhemmalle ja hänen tiedolleen vähintäänkin tasavertainen asema. (Alasuutari 2003, 171.)

Arkisissa kohtaamisissa vanhemmat kokevat tärkeiksi päivittäisten kuulumisten vaihdon. Täten vanhemmat saavat tietoa siitä osasta lapsen päivää, jota he eivät voi olla kokemassa. Päivän tapahtumien ja tekemisten lisäksi nämä kohtaamiset kertovat vanhemmalle myös siitä, miten lapseen suhtaudutaan hoitopaikassa. (Alasuutari 2006,85.) Jos päivähoidon henkilökunta on etäinen tai epäystävällinen keskusteluisaan vanhempien kanssa tai ei kohtaa vanhempaa kunnioittavasti, muodostaa vanhempi omien kokemustensa perusteella käsityksen siitä miten hänen lapseensa suhtaudutaan päivähoitopäivän aikana.

Yhteisen kasvatustehtävän toteuttaminen edellyttää vanhemmilta ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalta halua ja toimenpiteitä pitää toisiaan ajan tasalla lapsen liittyvissä asioissa. Tarvitaan yhteistä keskusteluaikaa, joka edellyttää päivittäisten lapsen tuomis- ja hakutilanteisiin liittyvien tapaamisten lisäksi myös erikseen sovittuja kasvatuskeskusteluja. (Poikonen & Lehtipää 2009, 81.)

4.3.2 Aloituskeskustelu ja tutustumiskäynnit

Kaikki kumppanuudet alkavat tutustumisella, niin myös kasvatuskumppanuus. Kaskekan ja Kekkonen (2011,41) mukaan osana kasvatuskumppanuus -koulutusmallia on se, että ensimmäinen tutustumiskäynti tapahtuu perheen kotona. Oma koti on usein luontevin paikka tutustumiselle ja ensimmäiselle tapaamiselle. Tutustumiskäynnillä käydään läpi lapsen päivähoiton aloittamiseen, perheen odotuksiin ja toiveisiin liit-

tyviä asioita. Vanhempia saattaa mietityttää uusi tilanne lapsen siirtyessä päivähoidon ja samalla perheen arjen sujuminen uudessa tilanteessa.

Päivähoidon aloittamisvaiheessa varhaiskasvatuksen ammattilaisen tärkeä tehtävä on kertoa vanhemmille siirtymävaiheeseen liittyvistä asioista. Henkilökunnan tehtävä on auttaa vanhempia ymmärtämään vanhempien roolin tärkeys ja hoitoon siirtymisen onnistumisen merkitys lapsen kannalta. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133.)

Aloituskeskustelu on syytä käydä ennen kuin lapsi on aloittanut päivähoidon. Aloituskeskustelussa pyritään antamaan puheenvuoro vanhemmille ja samalla työntekijä auttaa vanhempia valmistamaan lasta päivähoidon aloitukseen. Kasvattajan on tärkeä kuulla kaikista niistä odotuksista, toiveista ja peloista, joita vanhemmalla voi olla lapsen päivähoidon aloittamisen suhteen. Vanhemmat ja kasvattaja luovat alun suhteelle, joka kannattelee lasta hänen aloittaessaan päivähoidossa. Kotikäynnillä työntekijä myös tutustuu lapseen hänen omassa ympäristössään, mikä helpottaa lapsen aloittamista uudessa hoitopaikassa. (Kaskela & Kekkonen 2011, 41–42.)

Kotona käydyssä aloituskeskustelussa noudatetaan kasvatuskumppanuuden periaatteita ja toimitaan sen mukaisesti: perhettä kuulevalla, kunnioittavalla, luottamusta ja dialogia rakentavalla tavalla (Kaskela & Kekkonen 2011,42). Valitettavan usein aloituskeskustelu käydään kuitenkin lapsen uudessa hoitopaikassa. Varhaiskasvatuksen työntekijät arkailevat ehkä turhaankin ehdottaa aloituskeskustelun käymiseen lapsen kotona. Vanhemmilla on tietenkin oltava mahdollisuus valita aloituskeskustelun paikaksi myös lapsen tuleva hoitopaikka. Mutta toisaalta monien neuvoloiden käytäntöihin kuuluvat edelleen kotikäynnit lapsen syntymän jälkeen, eikä näitä käyntejä pidetä mitenkään outoina.

Jos aloituskeskustelu pidetään lapsen kotona, osa lapsen päivähoidon aloitus- ja tutustumisprosessista siirretään varhaiskasvatuksen henkilökunnalle tutusta päivähoidoympäristöstä lapsen ja perheen omalle maaperälle – kotiin. Lapsen on tutussa ympäristössä helpompi solmia ensikontakti työntekijään ja samalla työntekijä voi havainnoida lasta tämän kotiympäristössä sekä tutustua hänen vanhempiinsa ja perheeseen. (Kekkonen 2012, 40 –41.)

4.3.3 Tutustumisvaihe

Lapsen päivähoiton aloittamiseen kuuluu vanhemman ja lapsen yhteinen tutustumisjakso päivähoitossa, jonka ajankohdasta, pituudesta ja sisällöstä on hyvä sopia jo aloituskeskustelussa. Lapsen siirtyminen kotoa päivähoitoon tulee tapahtua asteittain ja vaiheittain. Kasvattajan kuuleva suhtautuminen ja myötätuntoinen kannattelu auttavat sekä lasta että vanhempaa heidän erokokemuksessaan. Lapsen erokokemukseen liittyvien tunteiden sanallistaminen lapselle auttaa häntä ymmärtämään tapahtunutta ja myös hallitsemaan tunteitaan. On myös tärkeä kertoa vanhemmalle lapsen ikävöimisestä, sillä silloin kerrotaan vanhemman ja lapsen tärkeästä ja ensisijaisesta suhteesta. (Kaskela & Kekkonen 2011, 43.)

Pehmeän laskun ensisijainen tavoite on yhdessä vanhemman ja päivähoiton henkilökunnan kanssa tehdä päiväkotitutuksi lapselle. Pehmeän laskun aikana myös vanhempi saa lisää tietoa päiväkodin käytännöistä ja samalla henkilökunnalla on mahdollisuus tutustua lapseen ja hänen vanhempiinsa. Monissa päiväkodeissa lapsen omahoitaja on se henkilö, joka työskentelee lapsen ja vanhemman kanssa tutustumisvaiheen ajan. (Kanninen & Sigfrids 2012, 144–145.)

4.3.4 Päivittäiset kohtaamiset

Päivittäisissä kohtaamisissa, vanhemman tuodessa tai hakiessa lasta päivähoitosta, käydään vuoropuhelua vanhemman, kasvattajan ja lapsen välillä. Tämä vuoropuhelu ja sen mukanaan tuoma kasvatuskumppanuus vanhempien ja kasvattajien välillä rakentuu prosessina koko lapsen päivähoiton ajan. Päivittäinen vuoropuhelu avaa tilaa puhua sekä tavanomaisista asioista että pulmallisista tilanteista. Vaikka asiat saattavat tuntua kasvattajasta tavanomaisilta, on vanhemmalle tärkeää saada kuulla, mitä juuri hänen lapsensa on päivän aikana puuhailnut. Liian ongelmakeskeinen puhe ei tue luottamuksen rakentumista, mutta päivittäinen lapsen asioiden jakaminen helpottaa myös huoli- tai pulmatilanteiden esille ottamista puolin ja toisin. (Kaskela & Kekkonen 2011, 44–45.)

Vanhempien luottamus päivähoitoon rakentuu jaetuista tarinoista, joissa oma lapsi on keskiössä. Arkipäivän kokemukset, sattumukset ja pohdinnat lapsen päivän tapahtumista ovat palasia, jotka auttavat muodostamaan kokonaisemman kuvan lapsesta. Vanhemmat haluavat kuulla päivähoiton työntekijältä erityisesti sen, miten kasvattaja on nähnyt juuri hänen lapsensa. Päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut lapsesta auttavat luottamuksen rakentumisessa ja syventävät kasvatuskumppanuutta. (Kaskela & Kronqvist 2007,23.)

4.3.5 Kasvatuskeskustelut

Kasvatuskeskustelut vanhempien ja henkilökunnan välillä ovat keskeisiä kasvatuskumppanuuden rakentumisessa. Näissä keskusteluissa luodaan yhteisiä linjoja lapsen kasvatukselle.

Ainakin kerran vuodessa käydään seikkaperäinen keskustelu vanhempien ja hoito- ja kasvatushenkilön kesken lapsesta ja hänen varhaiskasvatuksestaan. Tarpeen mukaan keskusteluja käydään useammin. Ensimmäinen keskustelu on hyvä käydä muutaman kuukauden kuluttua lapsen päivähoiton aloittamisesta. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa koskeva keskustelu tarjoaa luontevan paikan palata aloituskeskustelussa esiin tulleisiin ajatuksiin, odotuksiin ja silloin esiintyneisiin pelkoihin. Laadukkaan varhaiskasvatuksen piirteenä on, että eri keskustelut ja tapaamiset ovat vanhempien näkökulmasta jatkumo ja silta toisiinsa nähden. (Kaskela & Kekkonen 2011, 45–46.) Kasvatuskeskustelut ovat nykyisin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevia keskusteluja ja suunnitelman toteutumista tulee myös arvioida säännöllisesti (*Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005,32*).

Hyvään yhteistyösuhteeseen liittyy olennaisesti yhteisymmärrys siitä, mihin tavoitteisiin ollaan pyrkimässä ja minkälaisin välinein. Tavoitteena on yhteisymmärrys lapsen yksilöllisestä hoito- ja kasvatussuunnitelmasta sekä päiväkodin toimintamenetelmistä, jotka on muotoiltu selkeästi ymmärrettäviksi sekä avattu arjen konkreettiselle kielelle. Tällöin vanhempi voi ymmärtää, mitä vasun tavoitteet ja osatavoitteet tarkoittavat päiväkodissa, miten niitä tullaan harjaannuttamaan, sekä onko myös joi-

tain taitoja, joita kotona voidaan harjoitella. (Kanninen & Sigfrids 2012, 136.) Keskustelujen ja yhteistyön tarkoitus on tukea lapsen kehitystä, edesauttaa ja kehittää lapsen hyvinvointia sekä päivähoitossa että kotona (Veisson, Peterson & Suur 2010, 83).

Kasvatuskeskusteluja kohtaan on myös esitetty kritiikkiä. Alasuutari ja Alasuutari artikkelissa ”Sinun lapsesi ei ole sinun lapsesi” esittävät varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelujen merkitsevän, kaikkia päivähoitossa olevia lapsia koskevana käytäntönä, yhteiskunnallista interventiota lasten ja heidän perheidensä elämään. Varhaiskasvatussuunnitelmissa keskitytään heidän käsityksensä mukaan lapsen senhetkisen toiminnan arviointiin ja havaittujen vaikeuksien tulkintaan. Kasvatuskumppanuuskin kytetään erityisesti lapsen mahdollisiin erityisongelmiin ja niihin puuttumiseen. Varhaiskasvatuskeskusteluissa käytetyt lomakkeet ohjaavat keskustelua vanhemman haastatteluksi, joissa teemoina ovat lapsen hoiva ja hoito kotona, perhettä koskevat tiedot ja sen kasvatuskäytännöt sekä lapsen toiminta jollain kehityksen osa-alueella. Päiväkodin henkilökunnan roolina on perheen käytäntöjen arvioiminen ja niissä ohjaaminen. Käytäntö uusintaa työntekijöiden asiantuntijaroolia ja pyrkii vanhempien avulla laajentamaan päivähoitoinstituutiota yksityiselämän alueelle. Vasu-keskusteluissa arvioidaan lapsen sopeutumista instituution käytäntöihin ja jätetään huomiotta se, miten instituutiot voisivat vastata lasten ja heidän vanhempiensa tarpeisiin, toiveisiin ja näkemyksiin. Alasuutari ja Alasuutarin mielestä valtakunnallisissa yleisohjeissa korostettava kumppanuus ja lapsikohtaisuus jäävät abstrakteiksi ihanteiksi, joita ei konkretisoida muilla kuin entisiä käytäntöjä pönkittäväillä tavoilla. (Alasuutari & Alasuutari 2011 29–54.)

Tämän kaltainen kritiikki päivähoitossa hyviksi havaittuja ja käytössä olevia vasu-keskusteluja kohtaan on osittain myös aiheellista. Monesti asiat tehdään rutiininomaisesti niin kuin ne on aina ennenkin tehty, sen enempää pysähtymättä miettimään miksi ja miten kyseisen asia tehdään. Henkilökunta huomaamattaan toisintaa aiempia käytäntöjä ja säilyttää itsellään asiantuntijan roolin. Vasu-käytännöistä henkilökunnan kesken käytävä keskustelu sekä käytäntöjen pohtiminen kasvatuskumppanuuden näkökulmasta on paikallaan. Vain käytäntöjen tietoisella pohdinnalla ja keskustelulla on mahdollista kehittää niistä laadullisesti parempia.

5 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TUTKIMUSKOHDE

Tämän tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa ja kuvata päiväkotia Tuulenpesän vanhempien kokemuksia ja käsityksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta vanhempien sekä hoito- ja kasvatushenkilökunnan välillä, selvittää mikä on vanhempien mielestä toimivaa ja minkälaisia puutteita vanhemmat ovat havainneet.

Kasvatuskumppanuus on ollut varhaiskasvatuksen kentällä jo pidempään esillä. Sen toteutumista ei ole tutkittu aiemmin ulvilalaisissa päiväkodeissa.

Kvantitatiivinen tutkimus on prosessi, joka etenee vaihe vaiheelta. Se noudattaa tieteellisen tutkimuksen sääntöjä ongelman määrittelyssä, kysymysten laadinnassa sekä tiedon keruussa ja sen analysoinnissa. Tutkimuksen lähtökohtana on tutkimusongelma, johon tässä prosessissa haetaan vastausta. Tutkimusongelmasta johdetaan tutkimuskysymykset, joilla ratkaistaan tutkimusongelma. (Kananen 2011, 20–21.)

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää päiväkotia Tuulenpesän vanhempien käsityksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Tutkin päiväkotia Tuulenpesän vanhempien käsityksiä siitä, miten he ovat kokeneet yhteistyön päiväkodin henkilökunnan kanssa. Kyseessä on kartoitus vanhempien kokemuksista ja käsityksistä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Tutkimusta eteenpäin vievinä kysymyksinä on ollut: Ovatko vanhemmat saaneet tietoa lapsensa päiväkodissa viettämästä ajasta? Huomioiko henkilökunta vanhempien mielipiteet lasta koskevista asioista? Kokevatko vanhemmat saaneensa tukea kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä? Asettuuko henkilökunta keskusteluissa vanhempien kanssa asiantuntijarooliin, jolloin yhteistyösuhteesta muodostuu asymmetrinen? Pyrin näiden kysymysten avulla selvittämään vanhempien käsityksiä kasvatuskumppanuudesta ja sen toteutumisesta. Käytän tutkimuskysymyksessä sanaa käsitys, joka voidaan määritellä tarkoittamaan ihmisen muodostamia mielikuvia asioista omien kokemuksensa kautta (www.kamk.fi/oppari).

Tutkimuskysymykseksi muotoutui ”Minkälaisia ovat päiväkotia Tuulenpesän vanhempien käsitykset kasvatuskumppanuuden toteutumisesta.”

Päiväkoti Tuulenpesä on osa Friitalan varhaiskasvatusaluetta. Tuulenpesä, joka sijaitsee Kaarinantiellä Friitalan koulukeskusta vastapäätä, on Ulvilan vanhin päiväkoti. Tuulenpesä on aloittanut toimintansa vuonna 1974 Friitalan päiväkötinä ja nimi muutettiin päiväkoti Tuulenpesäksi 1990-luvun alkupuolella.

Viime vuosina runsaasti laajentunut Tuulenpesä on iso päiväkoti. Lapsia Tuulenpesässä on noin 130. Toiminta on kolmessa eri toimipisteeseen: päätalossa ja lisärakennuksessa Kaarinantiellä, sekä vapaa-ajankeskus Kaskelotin tiloissa.

kuva 2. Päiväkoti Tuulenpesä
(Ulvilan kaupungin www-sivut/varhaiskasvatus 2013)

Esioppilaita Tuulenpesässä on toimintakautena 2013–2014 noin 60, joista suurin osa on Kaskelotin ryhmissä. 1–5 -vuotiaita on lähes saman verran kuin esikouluikäisiä. Tämä tutkimus on suunnattu vain Tuulenpesän päätalon lasten vanhemmille. Lapset on jaettu yhteensä seitsemään eri ryhmään, joista tämä tutkimuksen kysely jaettiin päätalossa toimivien Vekaroiden, Viikareiden, Veijareiden kokopäiväryhmien sekä Oskareiden osapäiväryhmän lasten vanhemmille.

Vekaroiden ryhmä on kokopäiväryhmä, johon kuuluu yhteensä 14 lasta. Ryhmän lapset ovat iältään 3–5-vuotiaita ja heitä tukemassa, ohjaamassa, opettamassa ja kas-

vattamassa on viisi aikuista. Aikuisia ryhmässä on hieman enemmän kuin normaaliolosuhteissa; varhaiskasvatuksen erityisopettaja, lastentarhanopettaja, lastenhoitaja ja kaksi henkilökohtaista avustajaa huolehtivat lasten erityisen tuen tarpeista. Tässä ryhmässä kommunikoinnin apuna käytetään tarpeen tullen tukiviittomia ja kuvia. (Ulvilan kaupungin www-sivut/varhaiskasvatus 2013)

Viikarit on kokopäiväryhmä, jossa on 20 lasta, jotka ovat iältään 4–6-vuotiaita. Heistä esiopetusikäisiä on 11. Lapsia ohjaamassa, auttamassa ja tukemassa on ryhmässä kolme aikuista, kaksi lastentarhanopettajaa ja lastenhoitaja. (Ulvilan kaupungin www-sivut/varhaiskasvatus 2013)

Veijarit on kokopäiväryhmä, jossa on yhteensä 19 lasta. Ryhmässä on sekä esikouluikäisiä lapsia että pienempiä. Ryhmässä olevat lapset ovat kolmevuotiaista seitsemänvuotiasiin. Heistä esiopetusikäisiä on 12 ja pienempiä seitsemän. Lapsia ohjaamassa, auttamassa ja tukemassa on kaksi lastentarhanopettajaa ja lastenhoitaja. (Ulvilan kaupungin www-sivut/varhaiskasvatus 2013)

Oskareissa on 15 lasta, joista kuluvana toimintakautena 11 on esikoululaisia ja neljä lasta on iältään 4–5-vuotiaita. Oskarit ovat aamupäivällä toimiva osapäiväryhmä, jonka toiminta-aika määräytyy esiopetuslain mukaisesti. Lapsia ohjaamassa, auttamassa ja tukemassa on ryhmässä kaksi aikuista, lastentarhanopettaja ja lastenhoitaja. (Ulvilan kaupungin www-sivut/varhaiskasvatus 2013)

Tuulenpesän tärkeimpiin arvoihin kuuluu lapsuuden arvostaminen. Lasta pyritään tukemaan hänen kasvussaan ja kehityksessään parhaalla mahdollisella tavalla. Leikkiminen, oppiminen ja hyvien tapojen noudattaminen ovat olennainen osa Tuulenpesän toimintaa. (Ulvilan kaupungin www-sivut/varhaiskasvatus 2013)

6 AINEISTON HANKINTA JA TUTKIMUSPROSESSIN KUVAAMINEN

6.1 Aiheen valinta

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi henkilökohtaisen kiinnostuksen kohteen, kasvatuskumppanuuden. Osallistuin keväällä 2011 ennen sosionomi opintoihin hakeutumista Ulvilan kaupungin järjestämään kuuden päivän mittaiseen *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta* -koulutukseen.

Pitkän varhaiskasvatuksen työkokemuksen vuoksi on luontevaa tehdä opinnäytetyö aiheesta, joka liittyy läheisesti varhaiskasvatukseen. Myös se, että tulen sosionomi (AMK) tutkinnolla saamaan lastentarhanopettajan pätevyyden, ohjasi opinnäytetyöni aiheen valintaa kohti päiväkoti-ikäisiä.

Kasvatuskumppanuus on ollut varhaiskasvatuksessa jo pidempään esillä ollut asia. Osa Ulvilan kaupungin päiväkotien henkilökunnasta on viimeisten kolmen vuoden (2011–2013) aikana suorittanut edellä mainitun muutaman päivän mittaisen kasvatuskumppanuus koulutuksen. Koulutuksen tavoitteena on auttaa kasvattajia pohtimaan ja tiedostamaan oman toimintansa lähtökohtia ja vaikutuksia suhteessa lapseen, vanhempiin ja perheisiin. Osallistujan käsitykset kasvatuskumppanuudesta syvenevät ja hän saa kokemuksia vuorovaikutuksen työmenetelmistä ja kasvatusyhteistyön työkäytännöistä. (Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta-koulutuksen esite 2011) Kasvatuskumppanuuden toteutumista ulvilalaisissa päiväkodeissa ei ole kuitenkaan aiemmin tutkittu.

Tunnen lähes velvollisuudekseni tehdä sellaisen opinnäytetyön, joka hyödyttää omaa työnantajaani, Ulvilan kaupungin varhaiskasvatusta. Minulle on annettu mahdollisuus opiskella niin, että voin säilyttää vakituisen työpaikkani kolmen ja puolen vuoden ajan vuorotteluvapaa ja opintovapaa järjestelyillä.

6.2 Tutkimusprosessi

Keväällä 2013 kerroin esimiehelleni Pirjo-Riitta Varjolle halukkuudestani tehdä opinnäytetyöni kasvatuskumppanuuden toteutumisesta vanhempien näkökulmasta yhden Friitalan varhaiskasvatusalueen päiväkodin osalta. En kuitenkaan halunnut opinnäytetyöni kohdistuvan siihen päiväkotiin, jonka lastenhoitajan toimesta olen tällä hetkellä opintovapaalla. Ajattelen, että opintojeni oheinen työskentely päiväkodissa olisi voinut vaikuttaa siihen, kuinka totuudenmukaisesti vanhemmat vastaisivat kyselyyn. Pirjo-Riitta Varjo suositteli opinnäytetyön kohdistamista päiväkoti Tuulenpesän vanhempiin. Kyseinen päiväkoti on Friitalan varhaiskasvatusalueen suurin päiväkoti. Toiminta on keskittynyt kolmeen tavallaan erilliseen osaan; päätaloon, lisärakennukseen ja Kaskelotin tiloissa toimiviin esiopetusryhmiin. Opinnäytetyön kvantitatiivisen tutkimuksen ei kuitenkaan tule olla laajuudeltaan niin suuri, että olisin suunnannut kyselyn kaikille edellä mainittujen tilojen lapsiryhmien vanhemmille. Katsoin sopivaksi rajata tutkimuksen koskemaan vain niin sanotun päätalon lasten vanhempia, jolloin kyselyn kokonaismäärä on noin seitsemänkymmentä.

Syyskuussa 2013 kävin esittäytymässä päiväkoti Tuulenpesän syksyn vanhempainillassa. Vaikka opinnäytetyö ei tuossa vaiheessa ollut edennyt konkreettisella tasolla, ajatukseni oli minimoida vastauskato kertomalla vanhemmille toimintakauden aikana heille suuntaamastani kyselystä.

Opinnäytetyön etenemisaikataulu on sidottuna opinnoissani oleviin opinnäytetyön seminaareihin, jotka etenevät opetussuunnitelman mukaisesti. Lokakuussa 2013 olleessa aihe-seminaarissa esittelin opinnäytetyösuunnitelmani. Saatuaani marraskuussa 2013 ohjaavan opettajani lehtori Lenita Kumpulaisen hyväksynnän suunnitelmalle hain tutkimuslupaa Ulvilan kaupungin varhaiskasvatuskoordinaattori Arja Kevätsalolta. Samalla sain allekirjoituksen sopimukseen hankkeistetun opinnäytetyön tekemisestä. Opinnäytetyön liitteenä on tutkimuslupa-anomus sekä tutkimuslupa. (Liite 2)

Syksyn 2013 aikana kirjoitin työn teoriaosuutta ja suunnittelin kyselylomaketta. Alustavan kyselylomakkeen täytti henkilö, jolla on kaksi päivähoitoikäistä lasta. Testaajalta ja ohjaavalta opettajalta saamieni kommenttien perusteella tein muutaman

muutoksen kyselylomakkeeseen ennen niiden tulostamista. Joulukuussa 2013 olin päiväkodin Tuulenpesän henkilökunnan viikkopalaverissa sopimassa käytännön järjestelyistä, eli siitä, miten heidän mielestään kysely olisi helpoin jakaa ja kerätä vanhemmilta. Kysely jaettiin vanhemmille viikolla 2 ja sen palautuspäivämäärä oli 22.1.2014. Suunnitelmani oli jakaa palautuspäivän jälkeisenä päivänä päiväkodilla muistutuskirje kyselyyn vastaamisesta. Mutta, koska kyselyn ensimmäisellä kierroksella vastauksia tuli 52 kpl, vastausprosentti 76, en katsonut tarpeelliseksi jakaa muistutuskirjeitä ja järjestää kyselyn toista kierrosta.

Pääsin aloittamaan kyselyjen varsinaisen analyysin maaliskuussa 2014. Vastauslomakkeiden numeroinnin jälkeen oli tehtävä muuttujien määrittely ja kyselylomakkeiden tietojen syöttö SPSS-ohjelmassa. Kyselyn väittämiin vastattiin pääsääntöisesti Likert-asteikon mukaisin vaihtoehdoin. Neliasteisen asteikon toisessa päässä on vaihtoehtona *täysin samaa mieltä*, toisessa *täysin eri mieltä*. Lisäksi viidentenä vastausvaihtoehtona on: *en osaa sanoa*. Koska viidennen vaihtoehdon käyttäminen esimerkiksi keskiarvoa laskettaessa ei ole mielekäästä, määritin tämän vaihtoehdon puuttuvaksi tiedoksi, jolloin sitä ei huomioida analyysissä.

6.3 Tutkimuksen ja analysoinnin kuvaus

Tämä tutkimus on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla pyritään selvittämään lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Se vastaa kysymyksiin mikä, missä, paljonko. Asioita kuvataan numeerisin suurein ja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoiden ja kuvioiden avulla. Kvantitatiivinen tutkimus myös pyrkii selvittämään eri asioiden välisiä riippuvuuksia. (Heikkilä 2008, 16–17.)

Kuten kvantitatiivisessa tutkimuksessa on yleistä, myös tässä tutkimuksessa aineisto on kerätty strukturoiduilla kyselylomakkeilla. Tämän tyyppistä aineiston keruuta kutsutaan myös survey-tutkimukseksi. Kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on tiivistää ja yksinkertaistaa todellisuutta. On myös sanottu, että kvantitatiivisen tutkimuksen tekeminen edellyttää tutkittavan ilmiön melko tarkkaa tuntemusta, jotta

osataan kysyä oikeita kysymyksiä. Pitkään varhaiskasvatuksen lastenhoitajana toimineena uskon itselläni olevan riittävä tuntemus myös kasvatuskumppanuuden käytännöistä tehdäkseni kvantitatiivisen tutkimuksen aiheesta.

Pelkkä asian empiirinen kuvaaminen ei riitä tutkimukseksi, vaan tarvitaan myös teoriaa, joka tarjoaa tutkittavalle asialle viitekehyksen. Teoreettinen viitekehys tarjoaa tutkimukselle pohjan, joka auttaa tutkimusongelman rajaamisessa, käsitteellistämässä, ohjaa havaintojen tekoa ja auttaa tutkimustulosten tulkinnassa. Viitekehys ohjaa tutkimuksen empiiristä työtä ja yhdistää empiirisen osan ja teoreettisen osan ehjäksi kokonaisuudeksi. Tutkimuksen teoreettinen osan tavoitteena on antaa teoreettinen vastaus tutkimuskysymykseen. (Heikkilä 2008, 16–26.)Tämän raportin alkuosa, jossa käsitellään varhaiskasvatusta, sen valtakunnallista ohjausta, vanhemmuutta, vanhempien osallisuutta, kasvatusvuorovaikutusta, kasvatuskumppanuutta ohjaavia periaatteita, kasvatuskumppanuuden areenoita sekä tutkimusympäristön kuvaus, muodostavat tässä opinnäytetyössä tutkittavan asian viitekehyksen.

Tämä tutkimus kohdistuu koko perusjoukkoon, eli päiväkotit Tuulenpesän lasten vanhempiin; ei kuitenkaan lisärakennuksen lasten vanhempiin ja Kaskelotissa olevien eskarilaisten vanhempiin. Koska perusjoukko on pieni, on aiheellista tehdä kokonaistutkimus, jolloin suunnataan jokaiselle perusjoukon edustajalle. Perusjoukkoon kuuluvat 68 lapsen vanhemmat. Tutkimuksen tuloksia ei kuitenkaan tule yleistää koskemaan kaikkia Ulvilan kaupungin varhaiskasvatuksen palveluja käyttävien vanhempien käsitykseen kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Tutkimus on tyypiltään kartoitus päiväkotit Tuulenpesän vanhempien käsityksistä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta.

Tutkimusasetelma on luokittelultaan poikkileikkausaineisto. Kysely suoritettiin samana ajankohtana kaikille tutkimusyksiköille.

Kysely on laadittu niin, että taustakysymyksiä on monivalintakysymyksiä tai avoimia kysymyksiä. Varsinaiset kysymykset ovat suljettuja kysymyksiä, väittämiä, joihin valmiiksi annetuista vastausvaihtoehdoista valitaan rastittamalla paras vaihtoehto kuvaamaan omaa mielipidettä. Strukturoidut kysymykset on tehty niin, että niihin vastataan Likert-asteikolla. Neliasteisen asteikon toisessa päässä on vaihtoehtona

täysin samaa mieltä, toisessa täysin eri mieltä. Lisäksi viidentenä vastausvaihtoehtona on: *en osaa sanoa.* Strukturoitujen kysymysten lisäksi kyselylomakkeen lopussa on tutkimukseen liittyvinä kysymyksinä kaksi avokysymystä, jotka koskevat muita asiaan liittyviä mielipiteitä ja kehitysehdotuksia. Opinnäytetyön liitteenä on kyselypäiväkotit Tuulenpesän vanhemmille saatekirjeineen. (Liite 1)

Tutkimuksen tulosten analysointi on tehty SPSS-tilastointiohjelmalla. SPSS on menetelmävalikoitaan laaja tilastollinen ohjelma, joka on kehitetty 1960-luvulla. Se on erityisesti yhteiskuntatieteisiin sopiva tilastollisten sovellutusohjelmien paketti, jossa keskeistä on ristiintaulukointi sekä regressio- ja varianssianalyysit. (Vehkalahti 2011, 196.) Olen perehtynyt SPSS:n käyttöön yliopisto-opintojeni sosiaalitieteiden kvantitatiiviset menetelmät -kurssilla. SPSS on monipuolinen tilastollinen tilastojenkäsittelyohjelma, joka mahdollistaa tilastollisen kuvailun kuten tunnuslukujen esittämisen, jakaumien vertailun sekä muuttujien muokkaamisen ja riippuvuuksien analysoinnin. SPSS-ohjelman lisenssi on maksullinen. Hankin määräaikaisen lisenssin opinnäytetyöni tekemiseksi Tampereen yliopiston kautta.

Tämä tutkimus rajoittuu kasvatuskumppanuuden toteutumisen kuvailuun. Sen vuoksi analyysimenetelmiksi riittävät aineiston rakennetta kuvaavat tunnusluvut, ristiintaulukointi ja riippuvuusanalyysit, mikä on riittävä taso opinnäytetyölle (Kananen 2011, 85).

Olen käyttänyt tulosten analysointiin suoria jakaumia ja ristiintaulukointia. Suora jakauma on yksinkertaisin yhden muuttujan ominaisuuksien havainnollistamis- ja tiivistämiskeino. Se kertoo, kuinka monta kappaletta kutakin muuttujan ominaisuutta tai arvoa aineistossa esiintyy. Mittaustulos esitetään siis yksiulotteisena frekvenssijakaumana eli suorana jakaumana. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kappalemäärillä ei kuitenkaan ole merkitystä, vaan sillä mikä on kunkin muuttujan arvon suhteellinen osuus koko aineistossa eli ne esitetään prosenttitaulukoina. Mittaustuloksia voidaan havainnollistaa harkitusti erilaisilla graafisilla esityksillä, kuten diagrammeilla ja piirakkakuviolla sekä tunnusluvuilla. (Kananen 2011, 74–76.)

Olen muodostanut samaa teoreettista ilmiötä kuvaavista muuttujan arvoista summa-
muuttujia eli laskenut yhteen samaa ilmiötä mittaavien muuttujien arvot. Summa-

muuttujan muodostamisen tavoitteena on mittaustuloksen luotettavuuden ja tarkkuuden parantaminen aineistoa tiivistämällä. Summamuuttuja tuo hajontaa esiin ja erottelee aineistoa paremmin kuin yksittäiset muuttujat. Summamuuttuja tiivistää asioita, joita on alun perin mitattu väljästi (Vehkalahti 2008, 106). Summamuuttujien käyttöä voidaan perustella myös niiden käytön helppoudella ja ymmärtämisen helppoudella, jos mitta-asteikon luvut vaihtelevat samalla välillä kuin alkuperäiset osiotkin. (Vehkalahti 112–114.) Kyselytutkimuksessa summamuuttujia voidaan käyttää asenneväittämiin saatujen vastausten yhdistämisessä. Asenneväittämillä tutkitaan vastaajien mielipidettä kyseisestä asiasta. Väittämistä saadaan tilastolliset muuttujat. Näillä muuttujilla on mahdollista tehdä laskutoimituksia. Summamuuttujan avulla saadaan tiivistetty kuva asenteista. (Tampereen yliopisto Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto www-sivut 2009.)

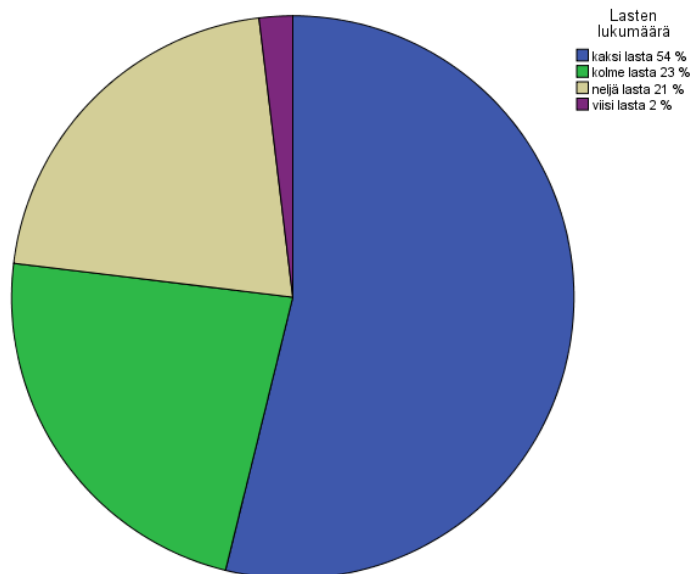
Kvantitatiivinen tutkimus pyrkii selvittämään asioiden välisiä riippuvuuksia. Riippuvuussuhteiden havaitseminen mahdollistaa jatkossa asioihin vaikuttamisen. Muuttujien välinen riippuvuus ei kuitenkaan takaa sitä, että niiden välillä olisi syy-seuraussuhdetta. Yksinkertaisimmillaan kahden muuttujan välistä riippuvuutta tarkastellaan ristiintaulukoinnilla sekä riippuvuuden laatua ja voimakkuutta kuvaavilla tunnusluvuilla. (Kananen 2011, 77.)

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Taustatiedot

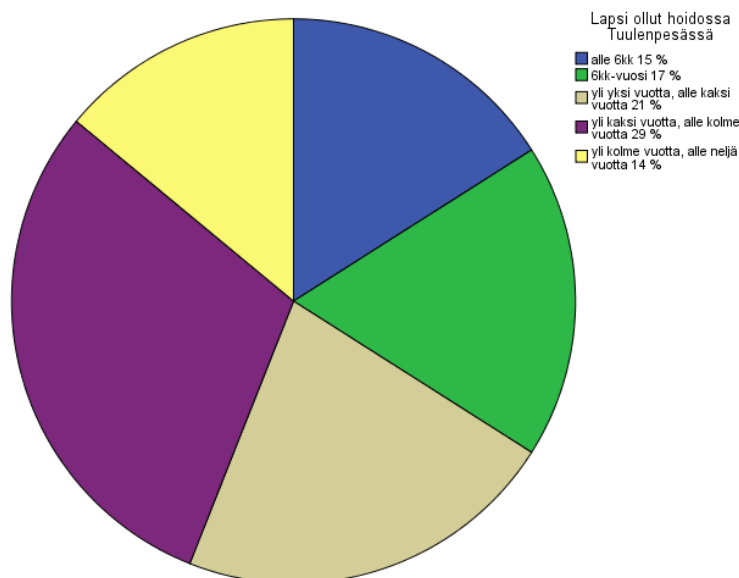
Palautettuja kyselyjä oli viisikymmentäkaksi, joissa vastaajana oli 77 % (n 40) äiti ja vain 2 % (n 1) isä. Sekä äiti että isä yhdessä vastasivat 21 % (n 11) kyselyistä. Kyselyn täyttäjän vaihtoehtona oli myös *muu*, jota ei edustanut kukaan vastaajista. Tällä vaihtoehdolla halusin antaa esimerkiksi äiti- tai isäpuolelle mahdollisuuden vastata kyselyyn. Kyselyyn vastaajista yli puolella (n 28) oli kaksi lasta, kolme lasta oli 23

% (n 12), neljä lasta 21 % (n 11) ja viisi lasta 2 % (n 1) vastaajista. Kenelläkään vastaajista ei ollut vain yhtä lasta.

kuvio 1: Vastaajien lasten lukumäärä

Lapsista tällä hetkellä oli hoidossa päiväkoti Tuulenpesässä yksi kahdellakymmenellä kuudella (52 %), kaksi kahdellakymmenelläkahdella (42 %) tai kolme kolmella (6 %) vastaajalla. Kyselyn kysymykset koskivat tammikuussa 2014 Tuulenpesässä hoidossa olevaa lasta tai lapsia ja vanhempien käsityksiä kasvatuksesta, hoidosta ja opetuksesta päiväkoti Tuulenpesässä. Lapsi olivat iältään kyselyyn vastaamisen aikaan kolmevuotiaita (n 6), nelivuotiaita (n 6), viisivuotiaita (n 14), kuusivuotiaita (n 24) tai seitsemänvuotiaita (n 2). Kahdeksan lasta oli ollut hoidossa päiväkoti Tuulenpesässä alle 6 kuukautta, yli 6 kuukautta mutta alle vuoden yhdeksän lasta, yli vuoden mutta alle kaksi vuotta yksitoista lasta, yli kaksi vuotta mutta alle kolme vuotta viisitoista lasta, yli kolme vuotta mutta alle neljä vuotta seitsemän lasta. Tämä tieto puuttui kahdesta vastauksesta (4 %). Lapsista 83 % (n 43) oli kokopäivähoidossa ja 17 % (n 9) osapäivähoidossa.

kuvio 2: Tuulenpesässä hoidossa olevan lapsen hoidossaoloaika päiväkodissa

7.2 Kuvaileva analyysi

Kysely on laadittu niin, että taustakysymyksiä on monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä. Varsinaiset kysymykset ovat suljettuja kysymyksiä, väittämiä, joihin on annettu valmiit vastausvaihtoehdot. Nämä kyselylomakkeen teoriaan pohjautuvat väittämät on jaettavissa kuuteen eri osa-alueeseen. Kasvatuskumppanuuden areenat ja kasvatuskumppanuuden onnistuminen näillä areenoilla, kysymykset 2–9. Varhaiskasvatuksen perustehtävistä kertominen vanhemmille sekä heidän mielipiteensä huomioiminen näissä asioissa, kysymykset 10–13. Vanhemmuuden rooleissa tukeminen varhaiskasvatuksen perustehtävien avulla, kysymykset 14–17. Kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutuminen, kysymykset 18–23. Vanhempien osallisuuden mahdollistuminen kysymys 9 sekä kysymykset 24–26. Yleistä tyytyväisyyttä mittaavat kysymykset 1 sekä 27–29. Kysymys yhdeksän oli väittämä, jonka mukaan tilaisuuksia keskusteluun, esimerkiksi vasu-keskusteluja, järjestetään riittävän usein. Se on huomioitu kahteen eri osa-alueeseen, sekä onnistumiseen kasvatuskumppanuuden areenoilla että vanhempien osallistumisen mahdollistumiseen, koska katson sen kuuluvan sisällöllisesti molempiin aihealueisiin. Väittämien jälkeen

kyselyssä oli kaksi avokysymystä muihin kasvatuskumppanuuteen liittyvien mielipiteiden selvittämiseksi, sekä kasvatuskumppanuuden kehittämiseen liittyvä kysymys.

Olen muodostanut kustakin osa-alueesta oman summamuuttujan, joiden jakaumia avaan seuraavassa sekä pohdin niiden esille tuomia näkökulmia kasvatuskumppanuuden rakentumiseen. Lisäksi analysoin avovastausten aineistoa.

7.2.1 Kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistuminen

Kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumiseen käsittelevät kysymykset liittyvät keskusteluihin, joita käytiin ennen päiväkodissa aloittamista, päivittäisiin keskusteluihin sekä muiden keskustelutilaisuuksien, esimerkiksi vasu-keskustelujen, järjestämiseen.

taulukko 1. Kasvatuskumppanuuden areenat ja kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistuminen

kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistuminen		
	N	%
täysin samaa mieltä	25	50
osittain samaa mieltä	18	36
osittain eri mieltä	5	10
täysin eri mieltä	2	4
tieto puuttuu	2	
yhteensä	52	

Puolet kyselyyn vastanneista (50 %) oli täysin samaa mieltä, siitä, että kasvatuskumppanuuden areenoilla on onnistuttu. Tarkasteltaessa kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumista vastauksissa on kuitenkin hajontaa; osa vastaajista on osittain eri mieltä (10 %) ja täysin eri mieltä (4 %). Tämän vuoksi selvitän osan tähän summamuuttujaan laskettujen väittämien jakaumia.

Kasvatuskumppanuuden rakentuminen alkaa, kun vanhemmat ja varhaiskasvatuksen henkilökunta käyvät aloituskeskustelun ennen, kuin lapsi aloittaa päivähoidossa. Päiväkoti Tuulenpesän vanhemmista suurin osa (92 %) koki, että heidän odotuksistaan ja toiveistaan oli keskusteltu, vastaus oli tällöin täysin samaa mieltä (n 26) tai osittain

samaa mieltä (n 22). Huomioitavaa on kuitenkin, että neljä vastaajaa (8 %) oli asiasta täysin eri mieltä.

Päivittäiset keskustelut, kohtaamiset tuomis- ja hakutilanteissa rakentavat kasvatuskumppanuutta. Se, että henkilökunnalla on riittävästi aikaa pysähtyä yksittäisen lapsen asioiden äärelle vanhemman tuodessa tai hakiessa lasta koetaan haasteelliseksi. Avokysymykseen oli vastattu asiaan liittyen muun muassa seuraavanlaisesti:

Lasten tekemisistä voisi keskustella enemmän, jos ei muuten ehdi niin esim. sähköpostilla. Tiedottamisen kanssa yleisesti paljon parantamisen varaa.

Mutta, toisaalta avokysymykseen vastattiin myös: *Saan tietoa lapseni tekemisistä hakutilanteissa lähes aina (ainoa poikkeus, jos 'omia' hoitajia ei enää paikalla).*

Päivittäisiä kohtaamisia kommentoitiin avovastauksissa myös näin: *Ihan jokaista 'pientä' vaivaa ei tarvitse tuoda esille eli mieluummin positiiviset asiat, pienetkin, kuin negatiiviset.* Myös teoriaosassa esitetty Kaskela ja Kekkosen (2011, 44–45) näkemys siitä, että liian ongelmakeskeinen puhe ei tue luottamuksen rakentumista, on tärkeä näkökulma pohdittaessa, mitä ja millä tavalla jokin asia otetaan puheeksi.

Avovastausten perusteella onkin havaittavissa, että vaatii henkilökunnalta erityistä herkkyyttä tunnistaa, kuinka tarkasti kukin vanhempi on halukas kuulemaan lapsensa päivän kulusta. Tiilikka (2010, 66) kasvatuskumppanuuden haasteista kirjoittaessaan mainitseekin, että varhaiskasvatus kohtaa perheiden erilaisia odotuksia ja vaihtuvia tarpeita, joihin vastaamisessa monipuolinen asiantunteva pedagoginen osaaminen ja joustavuus ovat tarpeen.

Toiselle vanhemmalle riittää se, että hän kuulee päivän menneen ”ihan hyvin”, kun taas toinen vanhempi haluaa tietää tarkastikin päivän tapahtumista. Useammassakin vastauksessa ehdotettiin sähköpostilla asioiden tiedottamista. Käytäntö tuntuu ehkä päiväkotimaailmassa vieraalta, mutta osoittaa sen että myös varhaiskasvatuksen tulisi pysyä mukana informaatioteknologisessa kehityksessä.

”Päivittäisissä tuomis- ja hakutilanteissa henkilökunnalla on aikaa keskustella kansani” -väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli vajaa puolet vastaajista (46 %, n 24) osittain samaa mieltä lähes saman verran (41 %, n 21), osittain eri mieltä olevia 12 % (n 6) ja täysin eri mieltä 2 % (n 1). Tuomistilanteissa kuulumisia kysellään 67 %:n

mielestä. Vastauksina tällöin täysin samaa mieltä (n 21) tai osittain samaa mieltä (n 14). Mutta osittain erimieltä (n 9) tai täysin eri mieltä (n 8) tässä kohdassa oli 33 % vastaajista. Lasta haettaessa päiväkodista tilanne oli kuitenkin parempi, sillä hakutilanteissa koki tietoa lapsen päivän sujumisesta saavansa 86 %. Vastauksissa täysin samaa mieltä oli 28 vastaajaa ja osittain samaa mieltä 17. Osittain eri mieltä oli 14 % (n 7) vastaajaa.

Se, miten lapsi otetaan vastaan aamulla ja esimerkiksi kysellään kuulumisia, on usein varsin haastava tilanne. Suuri osa lapsista tulee hoitoon aikana, jolloin paikalla on vain yksi lapsiryhmän henkilökunnasta. Jo paikalla olevat lapset vaativat aikuisen huomiota, mutta myös ryhmään saapuvan lapsen henkilökohtainen huomioiminen on tärkeää. Lapsen hakutilanteissa ollaan useimmiten ulkona ja vaikka paikalla olisi vain yksi ryhmän henkilökuntaan kuuluva aikuinen, on hänen helpompi keskustella lapsen hakijan kanssa, kun tällöin lapset ovat yleensä keskittyneinä omiin ulkoleikkeihinsä. Tässä mielessä on varsin ymmärrettävää, että hakutilanteissa vanhempi kokee tulleensa paremmin kohdatuksi kuin aamulla tuomistilanteissa.

Keskusteluja, esimerkiksi vasu-keskusteluja, joissa luodaan yhteisiä linjoja vanhempien ja henkilökunnan kesken lapsen kasvatuksen suhteen oli riittävästi vastaajista 88 % mielestä. Vastauksina tällöin täysin samaa mieltä (n 39) tai osittain samaa mieltä (n 7). Osittain erimieltä (n 2) tai täysin eri mieltä (n 3) oli 10 % vastaajista. Yksi vastaaja oli valinnut *en osaa sanoa* -vaihtoehdon.

Alasuutari ja Alasuutari (2011 29 –54) esittävät vasu-keskustelujen sisällöllistä kritiikkiä. Heidän mukaansa vasu-keskusteluissa arvioidaan lapsen sopeutumista instituution käytäntöihin ja jätetään huomiotta se, miten instituutiot voisivat vastata lasten ja heidän vanhempiensa tarpeisiin, toiveisiin ja näkemyksiin. Tämän kyselyn kysymyksenasettelu ei riittänyt tuomaan näkökulmaa tämän kaltaiseen kritiikkiin. Sillä tämän aihealueen väittämä mittasi vasu-keskustelujen määrän riittävyttä ei niiden sisällöllistä laatua.

7.2.2 Vanhemmat saavat tietoa päivähoidon perustehtävistä ja heidän mielipidettään kuunnellaan näissä asioissa

Varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Lähtökohtana on kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja hoidosta. Kasvatuskumppanuuden avulla vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten yhteistyönä kasvatustehtävästä muodostuu lapsen kannalta mielekäs kokonaisuus. (*Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet* 2005, 11.) Jotta tämän kaltainen yhteistyö mahdollistuu, on molempien osapuolten oltava tietoisia toistensa mielipiteistä.

Kyselyssä selvitettiin, miten vanhemmat kokevat, että heidän lapsensa kasvatukseen, oppimiseen ja hoitoon liittyviä mielipiteitään kuunnellaan ja heidän toiveitaan näiden asioiden suhteen huomioidaan. Lisäksi opinnäytetyöni selvitti, miten lapsen oppimisesta ja kehityksestä kerrotaan vanhemmille.

taulukko 2. Varhaiskasvatuksen perustehtävistä kertominen vanhemmille ja heidän mielipiteittensä kuunteleminen

vanhemmat saavat tietoa varhaiskasvatuksen perustehtävistä

	N	%
täysin samaa mieltä	35	71
osittain samaa mieltä	11	22
osittain eri mieltä	2	4
täysin eri mieltä	1	2
tieto puuttuu	3	
yhteensä	52	

Päiväkoti Tuulenpesän vanhemmista 93 % saa mielestään tietoa ja heidän mielipiteitään kuunnellaan varhaiskasvatukseen liittyen. Tällöin vastaajista täysin (n 35) tai osittain samaa mieltä oli (n 11). Osittain (n 2) tai täysin eri mieltä (n 1) oli vain 6 %. Kasvatuskumppanuuden edellytykset näyttävät tämän tutkimuksen mukaan tältä osin olevan erittäin hyvät, sillä vanhemmat saavat tietoa lapsensa oppimisesta ja kehityksestä sekä heidän mielipiteitään ja toiveitaan kuunnellaan lapsen kasvatukseen, hoitoon ja oppimiseen liittyvissä asioissa.

7.2.3 Vanhemmuuden tukeminen

Laki lasten päivähoidosta (36/1973, 2 §) määrittää, että päivähoidon tavoitteena on tukea lasten vanhempia kasvatustehtävässä ja yhdessä heidän kanssaan edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehittymistä. Tätä aihealuetta selvitettiin kysymyksin siitä, miten vanhemmat kokevat, että heitä tuetaan kasvatustehtävässä lapsen kasvatukseen, huolenpitoon ja oppimiseen liittyvissä kysymyksissä. Tässä kohdassa kysyttiin myös sitä, millaisena he kokevat vaikeiden ja luottamusta edellyttävien asioiden käsittelyn päiväkodin henkilökunnan kanssa.

taulukko 3. Vanhemmuuden rooleissa tukeminen varhaiskasvatuksen perustehtävien avulla

vanhemmuutta tuetaan varhaiskasvatuksen perustehtävien avulla		
	N	%
täysin samaa mieltä	32	69
osittain samaa mieltä	9	20
osittain eri mieltä	1	2
täysin eri mieltä	4	9
tieto puuttuu	6	
yhteensä	52	

Päiväkoti Tuulenpesän vanhemmista 89 % oli joko täysin (n 32) tai osittain samaa mieltä (n 9) siitä, että he saavat tukea henkilökunnalta kasvatustehtävässään. 11 % vastanneista oli asiasta joko osittain (n 1) tai täysin eri mieltä (n 4). Yksittäisistä kysymyksistä pidän tärkeänä väittämää, jonka mukaan voin käsitellä avoimesti lasta koskevia vaikeita ja luottamuksellisia asioita henkilökunnan kanssa. Väittämän jakauma oli lähes vastaava summamuuttujan kanssa. Täysin (n 34) tai osittain samaa mieltä (n 10) oli 88 % vastaajista ja 12 % oli joko osittain (n 2) tai täysin eri mieltä (n 4). Kasvatustyön jatkuvuus, jolloin kasvatustekniikat sekä kotona että päivähoitossa ovat samansuuntaisia, näyttää tämän tutkimuksen mukaan olevan ainakin vanhempien saaman tuen osalta kunnossa.

7.2.4 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet

Kasvatuskumppanuutta ohjaa neljä periaatetta; kuuntelu, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Kasvatuskumppanuutta ohjaavia periaatteita selvitettiin kysymällä siitä, millaisena vanhemmat kokevat vuorovaikutuksen henkilökunnan kanssa. Onko suhde luottamuksellinen ja kokeeko vanhempi voivansa esittää myös eriäviä mielipiteitä, tunteeko isä tai äiti tulevansa kuulluksi lastaan koskevissa asioissa, kokeeko hän olevansa tasavertainen yhteistyössä päiväkodin henkilökunnan kanssa, sekä kokeeko hän, että päiväkodin henkilökunta on keskustelussa lasta koskevissa asioissa avoin.

taulukko 4. Kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutuminen

kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet toteutuvat		
	N	%
täysin samaa mieltä	39	83
osittain samaa mieltä	2	4
osittain eri mieltä	5	11
täysin eri mieltä	1	2
tieto puuttuu	5	
yhteensä	52	

Kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden koki toteutuvan 87 % vanhemmista, väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli 39 vastaajaa ja osittain samaa mieltä 2. Osittain (n 5) tai täysin eri mieltä (n 1) oli 13 % vastaajista.

Aineistossa on kuitenkin ristiriitoja. Dialogi pohjautuu kuulemiselle. Vaikka vanhemmista 75 % (n 39) kokivat tulleensa kuulluksi, dialogin edellytyksenä oleva eriävien mielipiteiden esittämisoikeus toteutui 56 % (n 29) mielestä. Vastauksista voitaneen päätellä, että vanhemmat kokevat tulevansa kuulluksi hyvin asiassa, jossa he arvelevat henkilökunnan olevan samanmielisiä kansaan, mutta ongelmallisempaa on dialogin onnistuminen, jos mielipiteet eroavat toisistaan.

Vanhempien käsitystä siitä, asettuuko henkilökunta keskustelussa asiantuntijarooliin, jolloin yhteistyösuhteesta muodostuu asymmetrinen, selvitettiin väittämällä ”Koen olevani tasavertainen yhteistyössä päiväkodin työntekijöiden kanssa.” Väittämän

kanssa täysin samaa mieltä oli 67 % vastaajista ja osittain samaa mieltä 21 %, osittain eri mieltä oli 10 % (n 5) ja täysin eri mieltä 2 % (n 1) vastaajista. Täysin samaa mieltä olevien osuus (n 34) oli jonkin verran alhaisempi kuin koko summamuuttujan (n 39) ja osittain samaa mieltä olevien osuus huomattavasti suurempi (n 11) kuin summamuuttujan (n 2).

Nämä tutkimuksen vastausten jakaumat saavat tukea Alasuutarin (2010) tutkimuksessaan esittämästä näkemyksestä kumppanuuden tasavertaisuuskäsitteen ristiriitaisuudesta. Kumppanuus asettaa vanhemmat periaatteessa tasavertaiseksi suunnittelijaksi työntekijän kanssa, mutta käytännössä he ovat kuitenkin riippuvaisia päiväkodin ja sen työntekijöiden toiminnasta. Vaikka väittämän kanssa erimielisten osuus vastasi summamuuttujan jakaumaa, väittämän kanssa vain osittain samaa mieltä olevien osuus oli siis huomattavasti suurempi. Tämän voin tulkita tarkoittavan sitä, että vanhemmat eivät koe olevansa yhteistyössä täysin tasavertaisia.

7.2.5 Vanhempien osallisuus

Kaskela ja Kekkonen (2011,25–26.) esittävät, että vanhempien osallisuutta varhaiskasvatukseen on lisättävä. Vanhemman osallisuus tarkoittaa konkreettista osallistumista ja toimintaa lapsen varhaiskasvatuksessa, mutta myös kokemuksellista osallistumista. Vanhemmille tulee järjestää mahdollisuuksia keskustella muiden vanhempien kanssa päivähoitoyksikön tai lapsiryhmän hoito- ja kasvatustoiminnasta, sekä osallistua päivittäisten haku- ja tuontitilanteiden lisäksi kasvatustilaisuuksiin, vanhempainiltoihin, juhliin ja tapahtumiin.

Vanhempien osallisuutta selvitettiin kysymyksin, jotka koskivat vasu- ja muiden keskusteluiden riittävyyttä, tiedon saantia päiväkodin toiminnasta, vaikutusmahdollisuuksista siihen mitä päiväkodissa tehdään, sekä retkien, talkoiden ja toiminnallisten juhlien riittävyyttä.

taulukko 5. Vanhempien osallisuuden mahdollistuminen**vanhempien osallisuus toteutuu**

	N	%
täysin samaa mieltä	25	55
osittain samaa mieltä	14	31
osittain eri mieltä	3	7
täysin eri mieltä	3	7
tieto puuttuu	7	
yhteensä	52	

Täysin samaa mieltä siitä, että vanhempien osallisuus toteutuu päiväkotit Tuulenpesän toiminnassa, oli yli puolet (55 %) vastaajista (n 25) ja osittain samaa mieltä oli 31 % vastaajista (n 14). Kun taas 14 % vastaajista oli sitä mieltä, että vanhempien osallisuus ei toteudu. Vastukset olivat tällöin osittain erimieltä (n 3) tai täysin eri mieltä (n 3).

Yksittäisistä tämän osa-alueen ”Voin vaikuttaa siihen, mitä päiväkodissa tehdään” -väittämän kohdalla vastauksien jakauma oli kuitenkin selkeästi erilainen. 25 % (n 12) vastaajista oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa, osittain samaa mieltä oli 40 % (n 19) vastaajista. Kun taas osittain erimieltä väittämän kanssa oli 24 % (n 11) ja täysin eri mieltä 11 % (n 5) vastaajista. Yli kolmannes vastaajista oli siis sitä mieltä, että he eivät voi vaikuttaa päiväkodin toimintaan. Viisi vastaajaa ei osannut sanoa mielipidettään kysymykseen. Kaskela ja Kekkosen (2011, 25–26) esittämä näkemys siitä, että vanhempien osallisuutta varhaiskasvatukseen on lisättävä, näyttää tämän tutkimuksen mukaan pitävän paikkaansa myös päiväkotit Tuulenpesän osalta. Siihen, miten vanhempien osallisuutta lisättäisiin ja vanhemmat voisivat vaikuttaa päiväkodin toimintaan, tämä tutkimus ei anna vastausta. Vanhempien osallisuuden mahdollisuuksien lisääminen on asia, joka tulisi ottaa aiheeksi myös päivähoidon laadun kehittämistä käytävissä keskusteluissa.

7.2.6 Tyytyväisyys päiväkotiki Tuulenpesään

Yleistä tyytyväisyyttä päiväkotiki Tuulenpesän toimintaan kartoitettiin kysymyksillä vanhemman käsityksestä lapsen viihtymisestä päiväkodissa, yleisestä päiväkodin ilmapiiristä, turvallisuudesta kasvuympäristönä sekä kysymyksellä siitä, onko vanhempi tyytyväinen lapsensa päivähoitoon.

taulukko 6. Yleinen tyytyväisyys päiväkotiki Tuulenpesään

tyytyväisyys		
	N	%
täysin samaa mieltä	43	83
osittain samaa mieltä	8	15
osittain eri mieltä	1	2
yhteensä	52	100

Vanhempien yleinen tyytyväisyys päiväkotiki Tuulenpesään on kyselyn mukaan erittäin hyvä. Tyytyväisyyttä mittaavien kysymysten mukaan 98 % vastaajista oli tyytyväisiä, sillä täysin samaa mieltä oli 43 ja osittain samaa mieltä 8 vastaajaa. Osittain eri mieltä oli vain yksi vastaaja ja kukaan ei ollut täysin eri mieltä. Myöskään yksittäisten tähän aihealueeseen liittyneiden kysymysten vastauksissa ei ollut yhtään täysin eri mieltä olevaa vastausta.

Avovastauksia, jotka voi yhdistää yleiseen tyytyväisyyteen, oli muun muassa seuraavanlaisia:

Lapseni ryhmässä 'hoitajien' vaihtuvuus on ollut melko suuri, mikä on aiheuttanut lapselleni lievää turvattomuuden tunnetta.

Viime aikoina henkilökunta vaihtuvuutta ollut aiempaa enemmän. Sijaisista/opiskelijoista enemmän tietoa kaipaisin. Voisi esittäytyä, kun ensimmäisen kerran nähdään.

Uskonnollisten tapahtumien järjestämien on mielestämme epäeettistä ja arveluttavaa. Ne vanhemmat jotka niitä erikseen toivovat lapsilleen, heille srk voisi järjestää tilaisuuksia. Muut lapset tekisivät jotain muuta.

Uskonnollisten tapahtumien järjestämistä arveluttavana pitävä vastaaja ei ehkä tiedä, että laki lasten päivähoidosta (36/1973, 2 a §) mukaan päivähoidon tulee yleinen kulttuuriperinne huomioon ottaen tukea muun muassa lapsen uskonnollista kasvatus- ta. Saman lain mukaan uskonnollisen kasvatuksen tukemisessa on kunnioitettava lapsen vanhempien vakaumusta, eli tästä asiasta on aina keskusteltava lapsen huoltajan kanssa. Lapsen uskonnolliseen kasvatukseen liittyvät asia tulee käsitellä viimeistään lapsen vasu-keskustelussa, mutta mieluummin jo aloituskeskustelujen yhteydessä, jotta yhteinen linja vanhempien kanssa on selkeä jo alusta lähtien, ja ristiriitaisilta tilanteilta voitaisiin välttyä.

Vaikka vanhempien yleinen tyytyväisyys päiväkotia Tuulenpesään näyttää tämän kartoituksen mukaan olevan hyvällä tasolla, avovastauksien perusteella löytyy kuitenkin kehittämisen kohteita. Henkilökunnan pysyvyys lapsiryhmissä on asia, johon tulee kiinnittää huomiota, kun mietitään henkilökunnan sijoittumista ryhmiin tulevalla toimintakaudella. Jos sijaisuudet eivät ole koko toimintakauden mittaisia, useampaa sijaista ei tulisi sijoittaa samaan ryhmään. Sijaisia perehdytettäessä, myös lyhytaikaisia, tulisi heitä muistuttaa esittäytymisen tärkeydestä. Vanhemmat haluavat tietää, kuka heidän lapsestaan on vastuussa päivähoitopäivän aikana.

7.3 Analyysiä ristiintaulukoinnin pohjalta

Ristiintaulukoinnilla selvitetään, millä tavalla kaksi muuttujaa vaikuttaa toisiinsa eli kahden muuttujan välistä yhteyttä. Ristiintaulukoinnissa tarkastellaan muuttujan jakaumia toisen muuttujan luokissa. Jos jakaumat eroavat selittävän muuttujan luokien välillä on oletettavissa, muuttujien välillä olevan riippuvuutta. (Mamia 2013.)

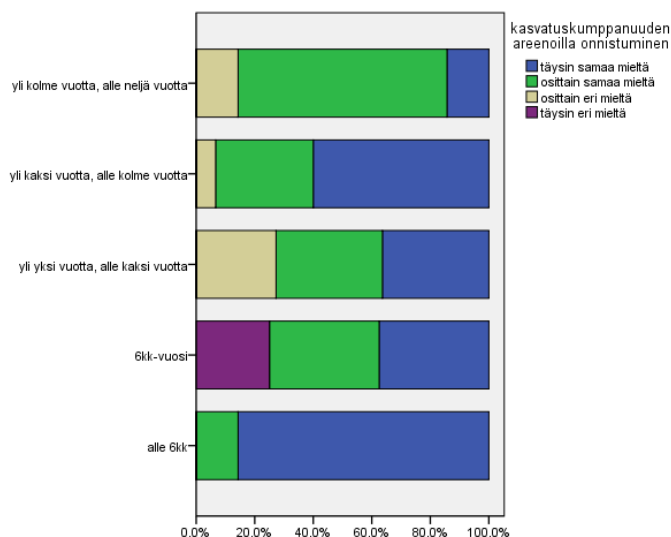
Riippuvuuksien testaamisen yhteydessä otostutkimuksessa tulee testata myös havaitun riippuvuuden tilastollista merkitsevyyttä. Tilastollisen päättelyn avulla pyritään

selvittämän, onko havaittu riippuvuus niin suurta, että sen voidaan otaksua esiintyvän myös perusjoukossa, vai johtuuko havaittu riippuvuus sattumasta. Tähän tarkoitukseen on erilaisia testejä, joista tässä tutkimuksessa on käytetty todennäköisyyden (probability) arvon määrittämistä. Tällöin testataan matemaattisesti nollahypoteesia, jonka mukaan riippuvuutta ei olisi lainkaan, teoriasta johdettuun vastahypoteesiin. Testin tuloksena saadaan testisuure, jonka avulla päätellään todennäköisyys sille, että havaittu riippuvuus johtuisi pelkästään satunnaisuudesta aineistossa. Mitä pienempi p-arvo sitä suurempi on todennäköisyys, että riippuvuus esiintyy myös perusjoukossa. Kun p saa arvon, joka on pienempi kuin 0,05, riippuvuus on tilastollisesti merkitsevää 95 % luottamustasolla, alle 0,001 arvolla luottamustasolla 99,9 %. P-arvo kertoo suoraan vain sen, onko riippuvuus tilastollisesti merkitsevää, se ei kerro kuitenkaan riippuvuuden suuruutta tai sisällöllistä merkittävyyttä. Toinen tämän tutkimuksen ristiintaulukoinnissa käyttämäni tunnusluku on khiin neliö testi. Testi perustuu odotettujen ja havaittujen frekvenssien vertaamiseen kussakin ristiintaulukoinnin solussa. Mitä enemmän havaitut frekvenssit eroavat odotetuista, sitä epätodennäköisempää on, että tämä on otantavirheen seurausta. Eli mitä suurempi khiin neliö (χ^2), sitä suurempi todennäköisyys, että riippuvuudella on tilastollinen merkitsevyys. Koska testisuureeseen vaikuttaa taulukon koko eli solujen määrä, otetaan tämä huomioon niin sanotun vapausasteiden avulla: $df = (\text{rivien määrä} - 1) \times (\text{sarakkeiden määrä} - 1)$. (Mamia 2013.)

Olen ilmoittanut jokaisen ristiintaulukoinnin graafisen kuvion alapuolella nämä tilastollista merkitsevyyttä esittävät testitulokset.

7.3.1 Ajan vaikutus kasvatuskumppanuuteen

Kaskela ja Kekkonen (2011,36) mukaan luottamuksen syntyminen kasvatuskumppanuudessa ei synny heti ensikontaktissa, vaan ajan kanssa kuulemisen ja kunnioittamisen periaatteiden pohjalta. Aika, jonka lapsi on ollut hoidossa päiväkotituulenpesässä näyttää aineiston pohjalta vaikuttavan kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumiseen ja vanhempien osallisuuden mahdollistumiseen ja tyytyväisyyteen.

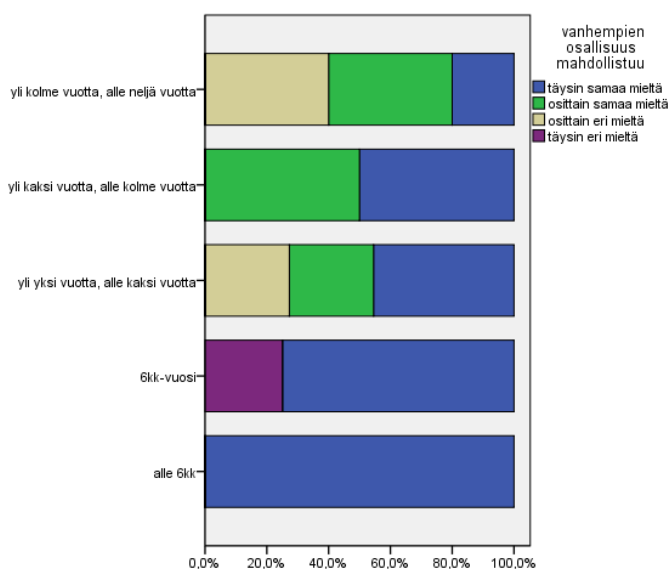
Chi²= 22,8 df= 12 p< 0,05

kuvio 3: Summamuuttuja ”Kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistuminen” lapsen Tuulenpesässä hoidossa olo vuosien mukaan (%)

Kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumisen summamuuttujaan kysymykset koskevat vanhempien kokemusta aliotuskeskustelusta, päivittäisistä keskusteluista, kohtaamisista tuomis- ja hakutilanteissa sekä vasukeskusteluista.

Juuri päivähoiton aloittaneiden lasten vanhempien käsitys kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumisesta on kaikkein positiivisin, sillä heistä kaikki ovat joko täysin tai osittain samaa mieltä asiasta. Huomionarvoista on kuitenkin, että heti seuraavassa ryhmässä eli kuudesta kuukaudesta vuoteen hoidossa olleiden lasten vanhempien joukossa on aineiston ainoat vanhemmat, jotka ovat täysin eri mieltä siitä, että kasvatuskumppanuuden areenoilla on onnistuttu. Tulkitseen käsitysten eroa sillä, että on mahdollista, että henkilökunta panostaa keskusteluihin uusien vanhempien kanssa. Heidän kanssaan keskustellaan päivittäin ja henkilökunta tiedostaa keskustelujen ja kohtaamisten tärkeyden hoidon aloittamisvaiheessa, mutta tämän vaiheen jälkeen henkilökunta ei enää olekaan niin aktiivinen ja vanhemmat kokevat olevansa pettyneitä. Ajan kuluessa vanhemmat tottuvat vallitsevaan tilanteeseen eli siihen, ettei heidän kanssaan keskustellakaan niin aktiivisesti kuin hoitosuhteen alussa ja kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumisesta täysin tai osittain samaa mieltä olevien osuus kasvaa kun lapsi on ollut hoidossa yli kaksi vuotta.

Vanhempien osallisuuden mahdollistumisen summamuuttujassa on otettu mukaan kysymykset siitä, miten vanhemmat kokevat saavansa tietoa päiväkodin toiminnasta ja miten he kokevat voivansa vaikuttaa siihen, mitä päiväkodissa tehdään, sekä väittämä, jonka mukaan tilaisuuksia keskusteluun, esimerkiksi vasu-keskusteluja, järjestetään riittävän usein.

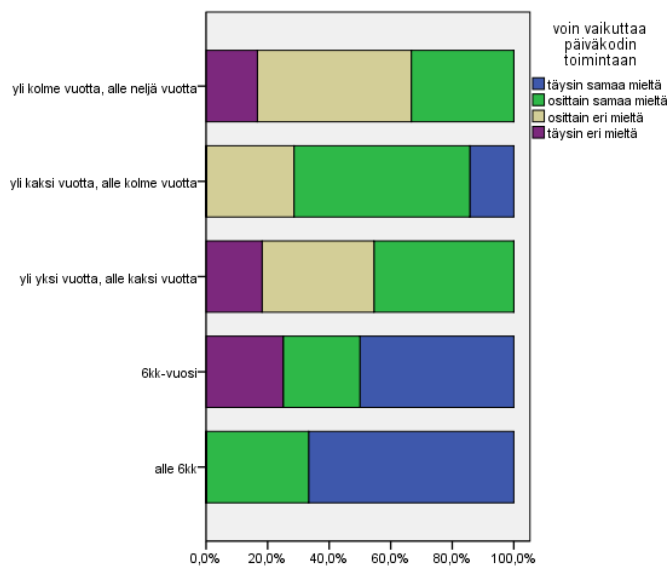
$\chi^2 = 27,7$ $df = 12$ $p < 0,05$

kuvio 4: Summamuuttuja ”Vanhempien osallisuuden mahdollistuminen” sen mukaan, kuinka kauan lapsi on ollut hoidossa Tuulenpesässä (%)

Myös tämän summamuuttujan kohdalla on huomattavissa sama trendi, joskin vielä voimakkaammin kuin edellisen summamuuttujan kohdalla. Nyt kaikki juuri hoidossa aloittaneiden lasten vanhemmista kokevat olevansa täysin samaa mieltä siitä, että vanhempien osallisuus mahdollistuu. Vanhempien käsitystä tässä vaiheessa voitaneen selittää sillä, että he eivät vielä tiedä niitä rajoitteita osallisuuden mahdollistamiseen, jotka ovat kauemmin hoidossa olleiden lasten vanhempien tiedossa. Yli kolme vuotta hoidossa olleiden lasten vanhemmista joka kolmas on osittain erimielinen osallisuuden mahdollistumisesta. Huomionarvoista on kuitenkin se, että kahdesta kolmeen vuotta hoidossa olleiden lasten vanhemmista kaikki ovat joko täysin tai osittain samaa mieltä asiasta. Ajallinen yhteys vanhemman kokeman osallisuuden mah-

dollistumisen ja lapsen hoidossaolo vuosien välillä on siis havaittavissa tässä aineistossa, vaikka yhteys ei olekaan lineaarinen.

Yksittäisen tähän summamuuttujaan kuuluvan väittämän jakauma lapsen hoidossaolo vuosien mukaan näyttää vielä selkeämmin sen, että juuri hoidossa aloittaneiden lasten vanhemmat vastaavat voivansa vaikuttaa päiväkodin toimintaan, mutta täysin tai osittain samaa mieltä olevien osuus laskee, ja osittain tai täysin eri mieltä olevien osuus nousee kun, lapsi on ollut hoidossa pidempään.

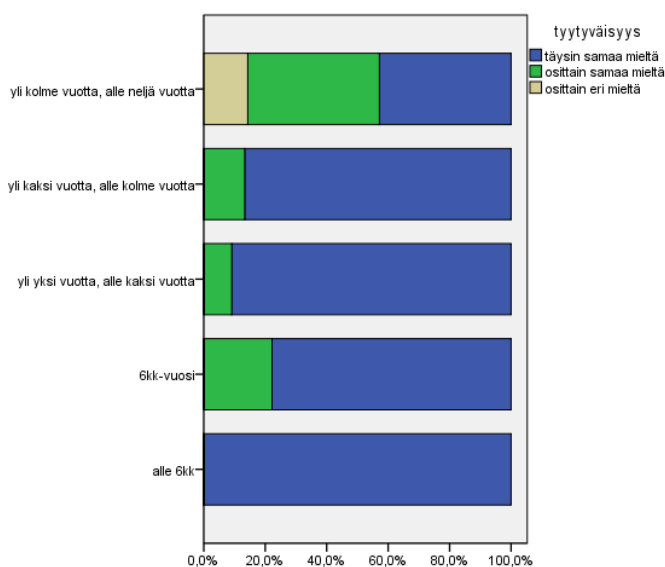

$\chi^2 = 23,9$ $df = 12$ $p < 0,05$

kuvio 5: Väittämä ”Voin vaikuttaa siihen mitä päiväkodissa tehdään” sen mukaan, kuinka kauan lapsi on ollut hoidossa Tuulenpesässä(%)

Yli kolme vuotta hoidossaolleiden lasten vanhemmista yli 60 % on osittain tai täysin eri mieltä mahdollisuudesta on vaikuttaa päiväkodin toimintaan, kun juuri hoidon aloittaneista kaikki ovat joko osittain tai täysin samaa mieltä vaikuttamismahdollisuuksistaan. Selkeä ajallinen yhteys vanhemman kokeman päiväkodin toimintaan vaikuttamisen mahdollisuuden ja lapsen hoidossa olo vuosien välillä on tässä aineistossa siis havaittavissa, mutta selvää lineaarista yhteyttä ei kuitenkaan ole.

Mielenkiintoinen näkökulma tarjoutuu, kun verrataan lapsen hoidossaoloajan vaikutusta yleiseen tyytyväisyyteen. Tämän kysymyksen vastausten kohdalla on kuitenkin huomioitava se, että tilastollinen tunnusluku $p=0,1$. Kun p saa arvon, joka on suurempi kuin 0,05, mutta pienempi tai yhtä suuri kuin 0,1, riippuvuus on tilastollisesti vain suuntaa antava, ei merkitsevä. (Heikkilä 2008,195).

$\text{Chi}^2 = 13$ $\text{df} = 8$ $p = 0,1$

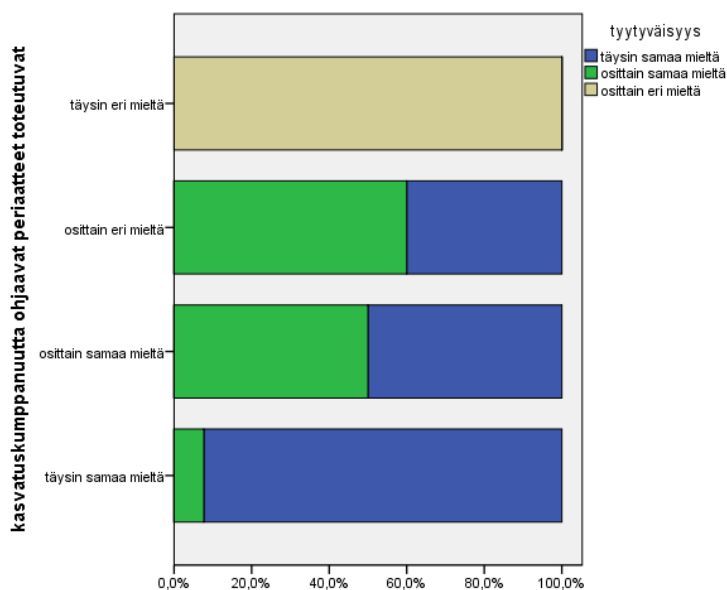
kuvio 6: Summamuuttuja ”Yleinen tyytyväisyys päiväkotia Tuulenpesään” lapsen Tuulenpesässä hoidossaolovuosien mukaan (%)

Jos edellisten summamuuttujien kohdalla oli havaittavissa vaihtelua sen mukaan kuinka kauan lapsi oli ollut hoidossa päiväkotia Tuulenpesässä, tyytyväisyyttä mittaavan summamuuttujan kohdalla tällainen vaihtelu oli erittäin vähäistä.

Vaikka, kuten edellä on mainittu, kyseessä on tilastollisen tunnusluvun valossa suuntaa antava riippuvuus, voidaan havaita, että yleinen tyytyväisyys päiväkotia Tuulenpesään näyttää tämän tutkimuksen mukaan olevan hyvää riippumatta siitä, kuinka pitkään lapsi on ollut hoidossa kyseisessä päiväkodissa.

7.3.2 Mikä vaikuttaa yleiseen tyytyväisyyteen?

Asiakastyytyväisyyden voidaan ajatella kertovan, kuinka hyvin yritys tai jokin muu toimija on onnistunut vastaamaan asiakkaiden odotuksiin. Myös varhaiskasvatuksessa tavoitteena on hyvä ja laadukas päivähoito, johon vanhemmat ovat tyytyväisiä. Tässä kyselyssä yleistä tyytyväisyyttä mitattiin kysymyksillä vanhempien käsityksestä lapsen viihtymisestä päiväkodissa, yleisestä ilmapiiristä päiväkodissa, päiväkodin turvallisuudesta kasvuympäristönä sekä suoralla kysymyksellä vanhemman tyytyväisyydestä lapsensa päivähöitoon. Vaikuttaako kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutuminen yleiseen tyytyväisyyteen?

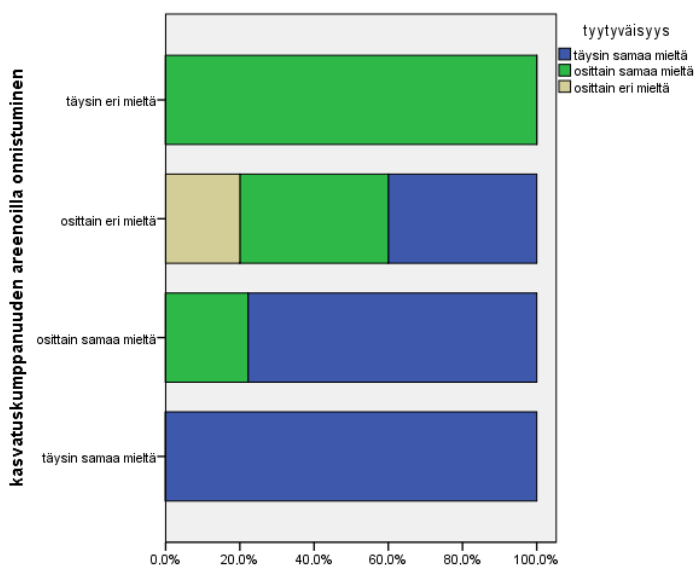
Chi² =58,6 df =6 p <0,001

kuvio 7: Summamuuttuja ”Yleinen tyytyväisyys päiväkotia Tuulenpesään” summamuuttujan ”Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet toteutuvat” mukaan (%)

Kun kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet, kunnioitus, kuuleminen, dialogi ja luottamus toteutuvat, vuorovaikutus vanhemman ja henkilökunnan välillä on kohtavaa. Kohtaava vuorovaikutus on todennäköisesti asia, joka lisää tyytyväisyyttä siihen, millainen näkemyksemme on siitä kontekstista, jossa kohtaaminen tapahtuu. Tämän aineiston mukaan kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutuminen vaikuttaa yleiseen tyytyväisyyteen. Kun kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaat-

teet toteutuvat, myös yleisestä tyytyväisyydestä päiväkotia Tuulenpesään ovat lähes kaikki vastaajat täysin samaa mieltä (92 %) ja osittain samaa mieltä ovat loput (8 %) vastanneista. Kun kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutumisesta vastaaja on osittain samaa mieltä tai osittain eri mieltä, on hän noin puolessa tapauksista osittain samaa mieltä ja puolessa tapauksista täysin samaa mieltä yleistä tyytyväisyyttä mittaavien kysymysten suhteen. Kun vanhempi on täysin eri mieltä kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutumisesta, hän on myös tyytyväisyyttä mittaavien kysymysten suhteen osittain erimielinen. Kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutumisen ja yleisen päiväkotia Tuulenpesän tyytyväisyyden välillä on tämän aineiston mukaan näin ollen suora lineaarinen yhteys.

Samaa lineaarista yhteyttä ei kuitenkaan ole havaittavissa kun tarkastellaan kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumisen vaikutusta yleiseen tyytyväisyyteen. Kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumisessa mitattiin vanhempien käsitystä siitä, miten aloituskeskustelut, päivittäiset keskustelut sekä muiden keskustelutilaisuuksien, esimerkiksi vasu-keskusteluiden, järjestäminen oli toteutunut.

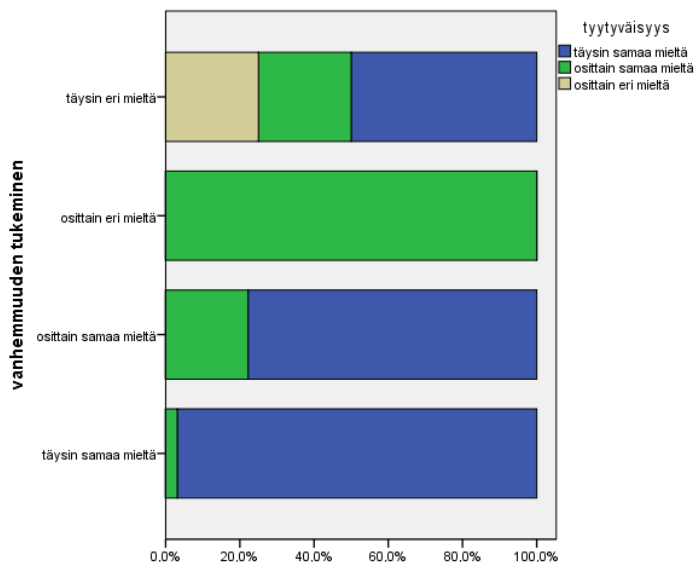
$\chi^2 = 27,8$ $df = 6$ $p < 0,001$

kuvio 8: Summamuuttuja ”Yleinen tyytyväisyys päiväkotia Tuulenpesään” summamuuttujan ”Kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistuminen” suhteen (%)

Kun vanhempi on täysin samaa mieltä siitä, että kasvatuskumppanuuden areenoilla on onnistuttu, hän on myös tyytyväisyyttä mittaavien kysymysten suhteen täysin samaa mieltä. Mutta myös siinä tilanteessa, että hän on täysin eri mieltä kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumisesta, on hän osittain samaa mieltä tyytyväisyyttä mittaavissa kysymyksissä. Vaikka vanhempi kokee, että keskustelut hänen ja henkilökunnan välillä eivät ole kovin onnistuneita, hän on kuitenkin tyytyväinen päiväkotiki Tuulenpesään lapsensa hoitopaikkana. Kuten jo summamuuttujien jakaumien tarkastelun yhteydessä kävi ilmi, yleinen vanhempien tyytyväisyys päiväkotiki Tuulenpesään on kyselyn mukaan erittäin hyvä, sillä täysin erimielisiä tyytyväisyyttä mittaavien väittämien kanssa ei vastaajista ollut kukaan. Kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistuminen ei näyttäisi tämän tutkimuksen mukaan vaikuttavan oleellisesti yleiseen tyytyväisyyteen.

Entä selittääkö vanhempien kokemus saamastaan tuesta varhaiskasvatuksen perustehtävissä; lapsen kasvatuksessa, huolenpidossa ja oppimisessa, sitä miten tyytyväisiä vanhemmat ovat?

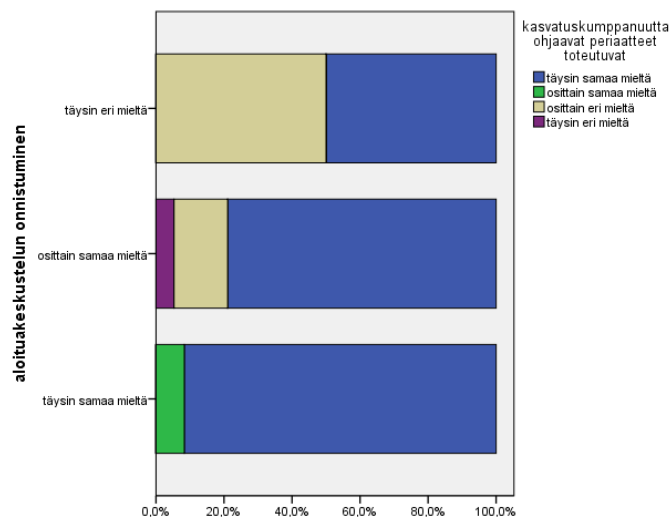
$\chi^2 = 23,3$ $df = 6$ $p < 0,05$

kuvio 9: Summamuuttuja ”Yleinen tyytyväisyys päiväkotiki Tuulenpesään” summamuuttujan ”Vanhemmuuden rooleissa tukeminen varhaiskasvatuksen perustehtävien avulla” suhteen (%)

Kun vanhempi on täysin samaa mieltä siitä, että häntä tuetaan, on hän lähes aina myös täysin samaa mieltä tyytyväisyyttä mittaavien väittämien kohdalla. Erimielisyys lisääntyy mitä vähemmän vanhempi kokee saavansa tukea vanhemmuutensa. Tämän aineiston pohjalta on havaittavissa selkeä yhteys sen välillä, jos vanhempi kokee saavansa tukea varhaiskasvatuksen perustehtävien avulla omaan kasvatustyöhönsä, he ovat myös tyytyväisiä päiväkotitoimintaan.

7.3.3 Muita huomioita ristiintaulukoinnin pohjalta

Kasvatuskumppanuuden teoria painottaa aloituskeskustelun merkitystä suhteen luomisessa. Vaikuttaako aloituskeskustelun onnistuminen kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden koettuun toteutumiseen?

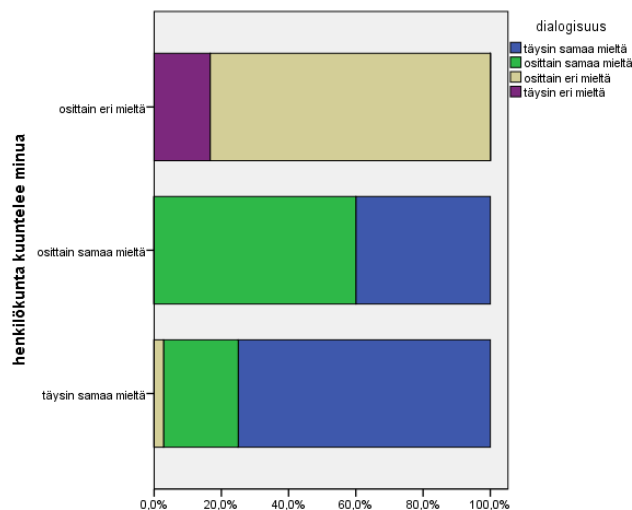
$\chi^2 = 13$ $df = 6$ $p < 0,05$

kuvio 10: Summamuuuttuja ” Kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutuminen” väittämän ”Lapsen aloittaessa päiväkodissa kanssamme keskusteltiin odotuksiin ja toiveisiin liittyvistä asioista” suhteen (%)

Kun vanhempi on täysin samaa mieltä aloituskeskustelu onnistumisesta, on hän lähes kaikissa tapauksissa täysin samaa mieltä kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutumisesta ja lopuissakin tapauksissa osittain samaa mieltä. Huomionarvoista on se, että osittain samaa mieltä aloituskeskustelun onnistumisesta vastanneista van-

hemmista 20 % on täysin tai osittain eri mieltä kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutumisesta. Aloituskeskustelun onnistumisesta täysin eri mieltä olevista vanhemmista puolet oli täysin samaa mieltä ja puolet osittain eri mieltä kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutumisesta. Tämän aineiston pohjalta on havaittavissa, että aloituskeskustelulla on vaikutusta siihen, miten kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet, kunnioitus, kuuleminen, dialogi ja luottamus, toteutuvat. Aloituskeskustelun epäonnistuminen ei kuitenkaan väistämättä tarkoita sitä, etteivät kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet voisi myöhemmin toteutua.

Palaan vielä kuvailevassa analyysissä esittämäni päätelmään, jonka mukaan kuulluksi tuleminen toteutuu hyvin, jos vanhempi ja henkilökunta on asiasta samanmielinen, mutta ongelmallisempaa on esittää sellaisia lapseni kasvatukseen liittyviä mielipiteitä, joiden arvelen olevan eriäviä henkilökunnan mielipiteiden kanssa. Dialogisissa voidaan olla asiasta aluksi erimielisiä, mutta jossa keskustelun kautta tavoitellaan yhteistä ymmärrystä.

$\chi^2 = 43,0$ $df = 6$ $p < 0,001$

kuvio 11: Väittämä ”Voin esittää myös sellaisia lapseni kasvatukseen liittyviä mielipiteitä, joiden arvelen olevan eriäviä henkilökunnan mielipiteiden kanssa” väittämän ”Henkilökunta kuuntelee minua lastani koskevissa asioissa” suhteen (%)

Tällä ristiintaulukoinnilla pyrin selvittämään sitä, selittääkö kuulluksi tuleminen kokemus dialogisuuden toteutumisesta. Kun vanhempi on täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että häntä kuunnellaan, on hän dialogisuuden edellytyksen kanssa täysin tai

osittain samaa mieltä lähes kaikissa tapauksissa. Kun vanhempi on täysin tai osittain erimieltä sitä, että häntä kuunnellaan lastaan koskevissa asioissa, on hän kuitenkin osittain tai täysin eri mieltä dialogisuuden edellytyksen toteutumisesta. Täten myös tässä aineistossa on vahvistettavissa se teoriaan pohjautuva Kaskela ja Kekkosen (2011,39) esittämä näkemys, että kuuleminen on dialogin edellytys. Jos vanhempi ei koe, että häntä kuunnellaan, on hän myös sitä mieltä, ettei dialogisuus toteudu.

Joitain mielenkiintoisia näkökulmia jää käsittelyn ulkopuolelle sen vuoksi, että tilastollista merkitsevyyttä ilmaisevat testitulokset ovat niin poikkeavia ohjeellisista arvoista, eli riskitaso on liian suuri (Heikkilä 2008,195.), etten katsonut aiheelliseksi analysoida ja tulkita niitä. Tällaisia näkökulmia olivat muun muassa voidaanko selittävänä tekijänä käyttää lapsen ikää tai lasten lukumäärää, kun selitettävänä on summamuuttuja yleinen tyytyväisyys päiväkotit Tuulenpesään. Olisi ollut mielenkiintoista tarkastella, vaikuttavatko nämä asiat ja niiden kautta vanhemmuuden vaihe yleiseen tyytyväisyyteen. Entä vaikuttaako lapsen ikä kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumiseen tai kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutumiseen; onko esiopetusiässä olevan lapsen vanhemmalla erilainen käsitys kasvatuskumppanuudesta kuin kolmevuotiaan lapsen vanhemmilla. Myös tasavertaisuuden kokemuksen selittävinä tekijöinä se, kuka täytti kyselyn tai lapsen hoidossaoloaika saivat niin suuren p-arvon, ettei tilastollista merkitsevyyttä ollut todettavissa.

7.4 Tutkimuksen johtopäätökset

Vastausten hajonta oli melko pientä, mistä syystä aineistosta ei noussut esille suuria yllätyksiä tai erityisiä kasvatuskumppanuuteen liittyviä kysymyksiä, joihin olisi ollut vastattavissa aineiston pohjalta. Monet aiemmin teoriaosassa esitetyt näkemykset tulivat sen sijaan esille myös tässä aineistossa.

Tutkimuksen yleisenä johtopäätöksenä voidaan todeta päiväkotit Tuulenpesän vanhempien olevan varsin tyytyväisiä lastensa kasvatukseen, hoitoon ja opetukseen. Korhosen (2006,69) näkemys siitä, että parhaimmillaan vanhempien ja henkilökun-

nan välisissä kohtaamisissa on mahdollista tuoda esille sekä huolensa että ilonsa, näyttää tämän tutkimuksen aineiston mukaan toteutuvan päiväkotit Tuulenpesässä.

Kasvatuskumppanuuden rakentumisen edellytykset ovat hyvät, mutta sen eteen on työskenneltävä jatkuvasti. Jos ollaan tyytyväisiä siihen, mitä on saavutettu, ilman, että sen eteen ollaan valmiita jatkuvasti työskentelemään, on vaarana kuten Järvinen (2011,61) toteaa: jos ihminen pysyy tiukasti tutussa ja turvallisessa haluamatta muutosta, hänen mukavuusalueensa supistuu. Toiminta on vaarassa muuttua rutiinimaiseksi, jos mukavuusalueelta ei uskalleta poistua. Tämän vuoksi näenkin tärkeänä sen, että kasvatuskumppanuutta pidetään aktiivisesti esillä vanhempien ja henkilökunnan välisissä keskusteluissa sekä henkilökunnan keskusteluissa oman työn kehittämistä. Tiilikka (2010,66) kiteyttää asian seuraavanlaisesti: muodostuakseen konkreettiseksi arjen työskentelyksi kasvatuskumppanuus ei synny itsestään eikä vaivatta. Tämä vaatii varhaiskasvatuksen henkilökuntaa sisäistämään ymmärryksen kumppanuuden perusteista, tavoitteista ja menetelmistä. Kasvatuskumppanuuteen tarvitaan henkilökunnan osalta ammatillista oivallusta ja koko työyhteisön työtavan kokeilua ja kehittämistä.

Vanhemmat kokevat yleisesti toiminnan kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistuneen. Henkilökunnan on kuitenkin hyvä kiinnittää huomioita aloituskeskustelujen tärkeyden lisäksi päivittäisiin kohtaamisiin vanhempien kanssa, sillä kuten Alasuutari (2003, 17) toteaa, on ammattilaisen vastuulla helpottaa yhteistyötä varhaiskasvattajan ja vanhemman välillä. Aineistosta tuli esille myös Kaskela ja Kekkosen (2011,44–45) esittämä näkemys siitä, että vaikka kasvattajalle asiat saattavat tuntua tavanomaisilta, on vanhemmalle tärkeää saada kuulla se, mitä juuri hänen lapsensa on päivän aikana puuhailnut. Liian ongelmakeskeinen puhe ei tue luottamuksen rakentumista. Kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutumisessa oleellista on kohtaavan vuorovaikutuksen muodostuminen kuuntelun, dialogisuuden, kunnioituksen ja luottamuksen avulla. Näiden osa-alueiden huomioiminen on tärkeää jo heti aloituskeskustelusta lähtien. Tämä vuoropuhelu ja sen mukanaan tuoma kasvatuskumppanuus vanhempien ja kasvattajien välillä rakentuu prosessina koko lapsen päivähoitoajan ajan.

Hyvän kasvatuskumppanuuden toteutuminen vaatiiikin jatkuvaa ja aktiivista työskentelyä ja vuoropuhelua varhaiskasvattajan ja vanhemman välillä. Suhteen luominen on tärkeää, mutta sen ylläpito on yhtä tärkeää. Asian haasteellisuus tulee aineistossa esille, kun verrataan sitä aikaa jonka lapsi on ollut hoidossa päiväkotit Tuulenpesässä esimerkiksi kasvatuskumppanuuden areenoilla onnistumiseen ja vanhempien osallisuuden mahdollistamiseen. Kaikkein myönteisimmin asian kokivat juuri hoidossa aloittaneiden (alle 6kk) lasten vanhemmat. Lapsen aloittaessa päiväkodissa vanhempien kanssa työskennellään aktiivisesti kasvatuskumppanuuden muodostumiseksi, mutta suhteen eteen on työskenneltävä myös jatkossa.

Päiväkotit Tuulenpesän vanhemmat kokevat, että heidän mielipidettään ja toiveitaan kuunnellaan kasvatukseen, oppimiseen ja hoitoon liittyvissä kysymyksissä. He kokevat saavansa myös riittävästi tietoa sekä tukea näissä asioissa. *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden* (2005,11) mukaisesti kasvatuskumppanuuden avulla vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten yhteinen kasvatustehtävä näyttää, tämän asia karvoittavan tutkimuksen valossa, muodostavan lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden.

Vanhempien osallisuuden mahdollistaminen on aiemman teoreettisen tiedon mukaan asia, jota olisi lisättävä. Myös tämän aineiston pohjalta voidaan todeta, että vanhempien osallisuuden huomioimiseen on syytä kiinnittää huomiota. Kaskela ja Kekkonen (2011,25 –27) esittävät vanhempien osallisuuden lisäämiseksi oman lapsen asioista keskustelemisen lisäksi järjestettäväksi tilaisuuksia, joissa vanhemmat voivat yhdessä keskustella päivähoitoyksikön tai lapsiryhmän hoito- ja kasvatustoiminnasta. Vanhempainryhmä tai -toimikunta vahvistaa tämän kaltaista vanhempien osallisuutta. Päiväkotit Tuulenpesässä ei tällä hetkellä ole toiminnassa vanhempainryhmää tai -toimikuntaa. Tällainen toiminta on tietenkin kiinni vanhempien aktiivisuudesta, mutta henkilökunnalla on suuri osuus toiminnan aloittamisessa ja sen aktivoimisessa.

Tämän tutkimuksen mukaan oli todettavissa samansuuntaista näkemystä kuin Alasuutarin (2010) tekemässä tutkimuksessa: kumppanuus asettaa vanhemmat periaatteessa tasavertaiseksi työntekijän kanssa, mutta käytännössä he ovat kuitenkin riippuvaisia päiväkodin ja sen työntekijöiden toiminnasta. Kasvatuskumppanuus näyttäytyy ennen kaikkea työntekijöiden pyrkimyksenä tuttavalliseen ja luottamukselli-

seen vuorovaikutukseen. Sen sijaan siihen eivät kuulu vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta tai käytännön menetelmistä. Myös tässä palataan näkemykseen vanhempien osallisuuden lisäämisestä. Se, että varhaiskasvatuksen henkilökunta ottaa vanhemmat rinnalleen kumppaneina suunnittelemaa päivähoiton sisältöä, vaatii varhaiskasvatuksessa uudenlaista ajattelutapaa.

Tutkimuksen tulokset sisältävät siis myös joitain edellä kuvattuja kehittämiskohteita, joiden toivon herättävän keskustelua varhaiskasvatuksen henkilökunnan oman työnsä arvioinnissa ja kehittämisessä.

8 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

8.1 Luotettavuus

Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on tuottaa perusteltua, luotettavaa ja yleistettävää tietoa mittaamalla. Tämän tutkimuksen tulokset voidaan yleistää koskemaan koko perusjoukkoaan eli päiväkotia Tuulenpesän päätalon tilannetta, vaikka kaikki vanhemmat eivät vastanneet kyselyyn. Koska perusjoukkona on yhden päiväkodin, tai tarkemmin sen yhden osan, vanhemmat, ei tutkimustuloksia voi yleistää koko Ulvilan kaupungin varhaiskasvatuksessa olevien lasten vanhempien käsityksiksi kasvatuskumppanuuden toteutumisesta.

Tutkimusraportissa tulee arvioida käytettävissä olevien tietojen perusteella koko tutkimuksen validiteettia eli osuvuutta, ja reliabiliteettiä eli tarkkuutta. Luotettavuuden kannalta on tärkeää, että otos on edustava ja tarpeeksi suuri, vastausprosentti korkea ja kysymykset mittaavat oikeita asioita kattaen koko tutkimusongelman. (Heikkilä 2008, 188.)

Reliabiliteetti tarkoittaa tulosten tarkkuutta eli sitä, että tutkimuksen tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia. Luotettavalta tutkimukselta vaaditaan sen toistettavuutta samanlaisin tuloksin. Tuloksia ei kuitenkaan tule yleistää niiden pätevyysalueen ulkopuolelle. Tutkimuksen tulokset eivät välttämättä päde toisena aikana tai toisessa kontekstissa. (Heikkilä 2008, 30.)

Luotettavuuteen vaikuttavat myös satunnaisvirheet, jotka sattuvat tietoja kerätessä, syötettäessä, käsiteltäessä ja tuloksia tulkittaessa. Tutkijan tärkeä taito on tulkita analysointimenetelmien tulosteita oikein ja käyttää vain sellaisia tilasto-ohjelmia, jonka käytön hallitsee. (Heikkilä 2008,30.)

Olen pyrkinyt hyvään reliabiliteettiin esittämällä tutkimuksen läpinäkyvästi ja kertomalla mahdollisimman tarkasti tehtyjen tulkintojen ja päätelmien perusteluja. Olen kiinnittänyt huomiota tutkimuslomakkeen kysymysten muotoilussa siihen, että kysymykset ovat yksiselitteisiä sekä varmistamalla vastausvaihtoehtojen kattavuuden ja toistensa poissulkevuuden. Tallennusvaiheen jälkeen tulostin havaintomatriisin ja tarkistin sen mahdollisten tallennusvirheiden osalta. Tulostin myös jokaisen kysymyksen jakaumat, joiden tarkastelu olisi tuonut tietoja esille syötettäessä tapahtuneen virheen.

Kun kyselyn analysointivaiheessa olen käyttänyt summamuuttujia, olen pyrkinyt tällä reliabiliteetin parantamiseen. Mittaamalla samaa asiaa useammalla kysymyksellä ja muodostamalla niistä summamuuttujia, toisistaan poikkeavat vastaukset neutra-loivat toisiaan.

Validiteetillä tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä. Validiteetillä tarkoitetaan karkeasti ottaen systemaattisen virheen puuttumista ja tämän seurauksena validilla mittarilla suoritettut mittaukset ovat keskimäärin oikeita. Validiteetti on varmistettava etukäteen huolellisella suunnittelulla ja tarkoin harkitulla tiedonkeruulla. Tutkimuslomakkeen kysymysten on oltava yksiselitteisiä ja niiden tulee kattaa koko tutkimusongelma. Perusjoukon tarkka määrittely, edustavan otoksen saaminen ja korkea vastausprosentti edesauttavat validin tutkimuksen toteutumista. (Heikkilä 2008, 29–30.) Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan sitä, miten mittaukset vastaavat tutkimuksen teoria-

osassa esitettyjä käsitteitä. Ulkoinen validiteetti tarkoittaa taasen sitä, tulkitsevatko myös muut tutkijat kyseisen tutkimustuloksen samalla tavoin. (Heikkilä 2008, 186.)

Olen pyrkinyt laatimaan kyselyn kysymykset siten, että kasvatuskumppanuuden käsitteitä on mitattu kysymyksillä, jotka kattavat koko käsitteen. Sillä, että samaa aihealuetta käsitteleviä kysymyksiä oli useampia ja niistä aineiston analyysivaiheessa muodostettiin summamuuttujia, pyrin asioiden kaunistelun tai vähätteleminen aiheuttaman systemaattisen virheen minimoimiseen. Kato aiheuttaa tuloksiin vääristymiä, joka voi olla systemaattista (Heikkilä 2008, 186). Tämän kyselyn vastausprosentti (76 %) on kuitenkin niin korkea, että kadon aiheuttamaa tuloksen systemaattista vääristymää tässä tutkimuksessa tuskin on. Tutkimuslomakkeen kysymyksistä pyrin muotoilemaan yksiselitteisiä väittämiä, joista voi olla täysi tai osittain samaa mieltä tai osittain tai täysin eri mieltä. Väittämissä kysyttiin vain yhtä asiaa kussakin eikä niissä käytetty teoreettisia käsitteitä, joiden ymmärtäminen saattaisi vaikuttaa validiteettiin. Pyrin laatimaan kysymykset neutraaliin tyyliin, välttämättä johdattelua.

8.2 Tutkimusprosessiin liittyvät eettiset kysymykset

Eskola ja Suoranta (2001,52–59) toteavat, että jos tutkija tunnistaa eettisten kysymysten problematiikkaa, hän todennäköisesti tekee myös eettisesti asiallista tutkimusta. Tutkija joutuu pohtimaan eettisiä kysymyksiä niin tiedon hankinnan kuin tiedon käyttämisen vaiheissa. Tutkimusprosessi sisältää lukuisia päätöksiä, joissa tutkijan etiikka joutuu koetukselle. Tällaisia ovat muun muassa tutkimuslupaan liittyvät kysymykset, tutkimusaineiston keräämiseen liittyvät ongelmat, tutkijan tutkimusyhteisöön osallistumiseen liittyvät ongelmat, tutkimuksesta ja esimerkiksi luvatus anonymiteetin säilyttäminen tässä vaiheessa. Koska raja eettisen ja epäeettisen välillä ei ole selkeä, eettisten ongelmien tunnistaminen ja välttäminen vaatii tutkijalta ennen kaikkea ammattitaitoa, ammattietiikkaa. Tämän vuoksi tutkijalla pitää olla herkkyyttä huomata oman tutkimuksensa ongelmakohdat, jotka voivat liittyä tutkimuksen tiedonhankintaan ja tutkittavien suojaan tai tutkijan vastuuseen tutkimustuloksista.

Kun tutkija lupaa tietojen käsittelyn luottamuksellisuuden, tulee tietoja julkistettaessa pitää huolta luottamuksellisuuden säilyttämisestä ja anonymiteettisuojasta niin, ettei tutkittavien henkilöllisyys paljastu. Eettisenä näkökulmana voidaan pitää myös sen pohtimista, miksi kyseisen ilmiön tutkiminen on perusteltua. Tutkijan on tuotava esiin, miten analyysiprosessi on edennyt ja miten esitetyt tulokset on saatu. Tutkimusprosessi on esitettävä niin, että myös eettisten kysymysten huomioimisen arviointi mahdollistuu. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tutkimuksen raporttia kirjoittaessa olen pyrkinyt siihen, että tutkimuksen läpinäkyvyys ja seurattavuus on selkeää. Tutkimusprosessin eri vaiheet ja perustelut olen pyrkinyt esittämään siten, että lukija voi selvästi havaita tehtyjen tulkintojen ja päätelmien perusteet argumentaation ja vakuuttamisen ohella. Täten huolehdin tieteellisen tiedon luotettavuudesta.

Eettistä pohdintaa olen suorittanut sen suhteen, että erittelenkö vastauksia kokopäivä- ja osapäivähoidossa olevien lasten vanhempien vastauksiin. Päiväkoti Tuulenpesässä on vain yksi osapäiväryhmä ja osapäivähoidossa olevien lasten osuus vanhempien vastauksista oli sen verran pieni (n 9), että katsoin aiheelliseksi käsitellä aineistoa kokonaisuutena enkä jaotellut sitä koko- ja osapäivähoidossa olevien kesken.

Pohdin työni eettisyyteen liittyviä kysymyksiä myös tehdessäni päätöksen siitä, että en halunnut opinnäytetyöni kohdistuvan siihen päiväkotiin, jonka lastenhoitajan toimesta olen tällä hetkellä opintovapaalla. Ajattelen, että opintojeni oheinen työskentely päiväkodissa olisi voinut vaikuttaa siihen, etteivät vanhemmat uskaltaisi vastata kyselyyn totuudenmukaisesti.

Tutkimuseettisiin periaatteisiin kuulu se, että tutkimustekstissä viittauskäytännöt ovat käytössä oikeanlaisesti; en käytä toisen kirjoittamaa tekstiä tuomatta esille sitä. Tutkijana minun tulee myös kaiken aikaa tiedostaa se, että olen vastuussa tekemäni tutkimuksen vaikutuksista nyt ja tulevaisuudessa.

8.3 Oman työskentelyn pohdinta

Vaikka minulla on varsin pitkä varhaiskasvatuksen työkokemus ja olen osallistunut kasvatuskumppanuus koulutukseen, olen tämän opinnäytetyöprosessin aikana saanut syvemmän käsityksen kasvatuskumppanuudesta. Teoriaan perehtyminen on avannut minulle uusia tulokulmia asiaan ja nostanut tietoisuuteeni asioita, jotka helposti käytännön työssä jäävät tiedostamattoman toiminnan tasolle. Koska kumppanuuteen tarvitaan aina kaksi osapuolta, olisi mielenkiintoista tutkia toisen osapuolen, henkilökunnan käsityksiä kasvatuskumppanuuden muodostumisesta. Tämä kartoittava tutkimus toi esille vain vanhempien käsityksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkotit Tuulenpesässä. Opiskelen samanaikaisesti Tampereen yliopistossa sosiaalityön tutkinto-ohjelmassa. Itseäni kiinnostaisi jatkotutkimuksena henkilökunnan käsitykset kasvatuskumppanuuden muodostumisesta silloin, kun lapsi on päivähoidossa lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteenä. Toteutuuko kasvatuskumppanuus kaikkien vanhempien kanssa samanarvoisesti ja yhtäläisesti?

Asiana kasvatuskumppanuus oli minulle ennestään tuttu, joten minulla riitti rohkeutta sen tutkimiseen kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien avulla. Kvantitatiivisen tutkimuksen tekemisessä on oleellista, että tutkittava asia on tutkijalle niin tuttu, että hän osaa tehdä oikeanlaisia kysymyksiä saadakseen vastauksen tutkimuskysymykseensä. Joissain kohdin analysoidessani aineistoa havaitsen kuitenkin tekemieni kysymysten rajallisuuden. Operationalisointiin, sellaisten mittareiden käyttö, jotka mahdollisimman hyvin vastaavat teoreettisia käsitteitä eli toisin sanoen käsitteiden kääntämien haastattelukysymysten kielelle (Heikkilä 2008,296)., olisin voinut tämänhetkisen käsitykseni mukaan panostaa enemmän. Tutkimus oli kuitenkin toteutettavissa nyt käytössä olleilla kysymyksillä.

Kvantitatiivisen tutkimuksen tekeminen itsenäisesti aineiston hankinnasta ja sen tallentamisesta lähtien oli minulle uutta. Olen tehnyt pienoistutkimuksen yliopiston sosiaalitieteiden kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien kurssilla, mutta silloin käytössäni oli valmiiksi kerätty ja tallennettu aineisto, jota tutkin valitsemastani näkökulmasta.

Tämän opinnäytetyön valmistuminen on ollut melko pitkä prosessi, joka aikataulullisesti ei ole ollut riippuvainen vain minusta itsestäni. Kevään ja kesän 2014 aikana opinnäytetyöni ohjaajana toimi lehtori Lenita Kumpulaisen vuorotteluvapaan ajan lehtori Seppo Pamppunen. Pitkän prosessin etuna on asian syvällisen pohtimisen mahdollistuminen. Mitään ei ole tarvinnut saada valmiiksi hätiköiden. Kahden ohjaajan kanssa työskentely on myös varmasti laajentanut näkökulmaa aiheeseen.

Opinnäytetyön yleisenä tavoitteena on soveltaa opinnoissa hankittuja teoreettisia tietoja työelämän käytännön vaatimuksiin. Opinnäytetyö liittyy oman alan käytännön asiantuntijatehtävään ja siinä tulee kuvastua myös opiskelijan valmius itsenäisiin koulutusalan asiantuntijatehtäviin. Opinnäytetyön tarkoituksena on kiteyttää opiskelijan ammatillinen tieto, taito ja osaaminen sekä osoittaa valmiuttaan soveltaa tietojaan ja taitojaan. (Heikkilä 2008, 27.) Koen opinnäytetyön prosessin aikana saavuttaneeni nämä tavoitteet. Samalla minulle avautui aivan erityinen mahdollisuus päästä tarkastelemaan kasvatuskumppanuutta, ei vain varhaiskasvatuksen työntekijänä, vaan myös vanhempien kokemusten ja käsitysten kautta.

LÄHTEET:

Alasuutari, M. 2003. Kuka kasvattaa lasta? Helsinki: Gaudeamus Kirja.

Alasuutari, M. 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A. Nummenmaa & H. Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino. 70–90.

Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus. Tampere: Vastapaino.

Alasuutari, M. & Alasuutari, P. 2011. Sinin lapsesi ei ole sinun lapsesi. Teoksessa M. Satka, L. Alanen, T. Harrikari & E. Pekkarinen (toim.) Lapset, nuoret ja muuttuva hallinta. Tampere: Vastapaino. 29–59.

Alila, K. 2010. Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen ohjaus: vaiheita, ajankohtaiskysymyksiä ja tulevaisuudenkuvia. Teoksessa L. Turja & E. Fonsén (toim.) Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Professori Eeva Hujalan matkassa. Tampere: Suomen Varhaiskasvatus ry. 107–126.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki:Edita.

Helminen, M. & Iso-Heiniemi, M. 1999. Vanhemmuuden roolikartta. Käyttäjän opas. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Järvinen, P. 2011. Esimiestyön vaikeus ja viisaus. Helsinki: WSOYpro.

Kajaanin ammattikorkeakoulun www-sivut. Viitattu 14.4.2014.
<http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-ateriaali/Tukimateriaali/Kokemus-ja-kasitys>.

Kananen, J. 2011. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 118.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A. Nummenmaa & H. Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino. 91–108.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Karila, K., Harju-Lukkarinen, H., Juntunen, A., Kainulainen, S., Kaulio-Kukka, K., Ropponen, M., Rouhiainen-Valo, T., Siren-Aura, M., Goman, J., Mustonen, K. & Smeds-Nylund, A. 2013. Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa. Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista. Helsinki: Korkeakoulujen arviointineuvosto.

Kaskela, M. & Kekkonen M. 2011. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta –Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Oppaita 63. Helsinki: Stakes.

Kaskela, M. & Kronqvist E. 2007. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Helsinki: Stakes.

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Tampere University Press: Tampere.

Keltikangas-Järvinen, L. 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. Helsinki: WSOY.

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoido. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Korhonen M. 2006. Sukupolven merkitys vuorovaikutussuhteissa. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A. Nummenmaa & H. Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino. 51–69.

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36 muutoksineen. Viitattu 10.11.2013. www.finlex.fi

Lämsä A-L. 2013. Mistä kasvatuskumppanuudessa on kyse? Teoksessa A-L Lämsä (toim.) Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus. 49–67.

Mamia, T. 2013. Sosiaalitieteiden kvantitatiivisten menetelmät. Luento Tampereen yliopisto, Porin yksikkö, 1.10.2013.

Mikkola P. & Nivalainen K. 2010. Lapselle hyvä päivä tänään -näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Vantaa: Pedatieto.

Mönkkönen, K. 2007. Vuorovaikutus : dialoginen asiakastyö. Helsinki : Edita.

Poikonen, P. & Lehtipää R. 2009. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatustehtävä: kasvatuskumppanuus perheen voimavarana. Teoksessa A. Rönkä, K. Mailinen & T. Lämsä (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus. 69–88.

Pukari, P. (toim.) Vanhemmat osallisina – Käsitteistöä ja menetelmän kehittelyä. 2006. Viitattu 15.5.2014. <http://www.sosiaalikallega.fi/poske/julkaisut/tyopaperit-ja-muut-julkaisut/Vanhemmatosallisina.pdf>

Rimpelä, M. 2013. Kasvatuskaaoksesta yhteiseen ymmärrykseen. Teoksessa A-L Lämsä (toim.) Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus. 17–47.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tieto-varanto [verkkójulkaisu]. Viitattu 13.04.2014. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>.

Sosiaaliporttin www-sivut 2012. Viitattu 19.11.2013. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelukasikirja/tyovalineet/tyomenetelmat/vanhemmuudenroolikartta/>

Sosiaali- ja terveysministeriön www-sivut 2013. Viitattu 19.11.2013. http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/paivahoito

Tampereen yliopisto-Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto www-sivut 2009. Viitattu 31.8.2014. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/summamuuttajat/summamuuttaja>.

THL:n www-sivut. 2013. Viitattu 19.11.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut.

THL:n www-sivut 2013 Viitattu 19.11.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit.fi/tyon/periaatteet/dialogisuus_ammattilaisen_ja_perheen_valilla.

Tillikka A. 2010. Kasvatuskumppanuus – tulevaisuuden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Teoksessa L. Turja & E. Fonsén (toim.) Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Professori Eeva Hujalan matkassa. Tampere: Suomen Varhaiskasvatus ry. 66–79.

Ulvilan kaupungin Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta-koulutuksen esite 2011.

Ulvilan kaupungin www-sivut 2013. Viitattu 6.12.2013. <http://www.ulvila.fi/edu/?s=&m=597>

Valtioneuvoston www-sivut 2014. Viitattu 3.9.2014 <http://valtioneuvosto.fi/etusivu/rakenneuudistus395285/tiedostot/ministerioiden-materiaalit-15112013/okm/OKM-aineistot-15112013>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Stakes oppaita 56. Helsinki: Stakes.

Vehkalahti, K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi.

Veisson M., Peterson T. & Suur S. 2010. Working together to support child's development. Teoksessa L. Turja & E. Fonsén (toim.) Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Professori Eeva Hujalan matkassa. Tampere: Suomen Varhaiskasvatus ry. 80–96.

Ylitalo P. 2011 (toim.) Roolikartta vanhemmuuden, parisuhteen ja itsenäistymisen tueksi. Työkalupakki 1. Vanhemmuuden roolikartta. Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Hei päiväkoti Tuulenpesän lasten vanhemmat!

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sosionomiksi (AMK). Tutkintooni sisältyy lastentarhanopettajan pätevyys. Kävin syksyn vanhempainillassa alustavasti kertomassa teille tekemästani opinnäytetyöstä, joka koskee kasvatuskumppanuuden toteutumista päiväkoti Tuulenpesässä. Haluan selvittää opinnäytetyölläni, kuinka hyvin päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien välinen yhteistyö sujuu vanhempien mielestä.

”Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Tämä edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja kunnioittamista”

Oheisen kyselyn tavoitteena on kerätä teiltä vanhemmilta näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta päiväkoti Tuulenpesässä. Käsittelemme lomakkeet luottamuksellisesti, ne eivät sisällä minkäänlaisia tunnistetietoja ja käytän niitä ainoastaan opinnäytetyöni aineistona. Päiväkodin henkilökunta ei tule näkemään vastauksianne. Suljetun kirjekuoren voitte palauttaa lapsenne ryhmän henkilökunnalle 22.1.2014 mennessä.

Lomakkeen täyttäminen on erittäin tärkeää opinnäytetyöni kannalta ja olen kiitollinen, jos käytätte muutaman hetken ajastanne kysymyksiin vastaamiseen. Jos teillä on kysyttävää opinnäytetyötäni koskien, vastaan mielelläni sähköpostitse.

Ystävällisin terveisin, *Sari Inkilä*

sari.inkila@student.samk.fi

KYSELY PÄIVÄKOTI TUULENPESÄN VANHEMMILLE

Taustakysymyksiä:

Täyttääkö tämän kyselyn äiti isä joku muu (voit rastittaa useamman vaihtoehdon)

Montako lasta sinulla on? _____

Lasten ikä: _____

Kuinka monta heistä on nyt päivähoidossa? _____

Kuinka monta heistä on hoidossa päiväkoti Tuulenpesässä? _____

Kuinka kauan lapseni on ollut hoidossa päiväkoti Tuulenpesässä?
_____ (puolenvuoden tarkkuus riittää)

Lapseni on kokopäivähoidossa puolipäivähoidossa

Seuraavat kysymykset koskevat nyt päiväkoti Tuulenpesässä hoidossa olevaa lastanne/ lapsianne.

RASTITA OIKEA VAIHTOEHTO	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
1. Lapseni viihtyy käsitykseni mukaan hyvin päiväkodissa.					
2. Lapsen aloittaessa päiväkodissa kanssamme keskusteltiin odotuksiin ja toiveisiin liittyviä asioista.					
3. Päivittäisissä tuomis- ja hakutilanteissa henkilökunnalla on aikaa keskustella kanssani.					
4. Henkilökunta kohtaa minut hyvin tuomis- ja hakutilanteissa.					

RASTITA OIKEA VAIHTO-EHTO	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
5. Jos tuojana tai hakijana on äiti, hänen näkemyksiään huomioidaan hyvin.					
6. Jos tuojana tai hakijana on isä, hänen näkemyksensä huomioidaan hyvin.					
7. Tuomistilanteissa kysellään kuulumisia.					
8. Hakutilanteissa saan tietoa lapsen päivän sujumisesta.					
9. Tilaisuuksia keskusteluun, esimerkiksi vasu-keskusteluja, järjestetään riittävän usein.					
10. Lapsen oppimisesta ja kehityksestä kerrotaan minulle.					
11. Lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa mielipiteitäni ja toiveitani kuunnellaan.					
12. Lapsen oppimiseen liittyvissä asioissa mielipiteitäni ja toiveitani kuunnellaan.					
13. Lapsen hoitoon liittyvissä asioissa mielipiteitäni ja toiveitani kuunnellaan.					
14. Voin käsitellä avoimesti lasta koskevia vaikeita ja luottamuksellisia asioita henkilökunnan kanssa.					

RASTITA OIKEA VAIHTOEHTO	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
15. Tarvittaessa saan tukea päiväkodin henkilökunnalta lapseni kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä.					
16. Tarvittaessa saan tukea päiväkodin henkilökunnalta lapseni huolenpitoon liittyvissä kysymyksissä.					
17. Tarvittaessa saan tukea henkilökunnalta lapseni oppimiseen liittyvissä kysymyksissä.					
18. Vuorovaikutus päiväkodin henkilökunnan kanssa on hyvää.					
19. Suhteeni päiväkodin henkilökunnan kanssa on luottamuksellinen.					
20. Voin esittää myös sellaisia lapseni kasvatukseen liittyviä mielipiteitä, joiden arvelen olevan eriäviä henkilökunnan mielipiteiden kanssa.					
21. Päiväkodin henkilökunta kuuntelee minua lastani koskevissa asioissa.					
22. Koen olevani tasavertainen yhteistyössä päiväkodin työntekijöiden kanssa.					
23. Päiväkodin henkilökunta on keskusteluissa lastani koskevista asioista avoimia.					

RASTITA OIKEA VAIHTO- EHTO	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri miel- tä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
24. Saan tietoa päiväkodin toi- minnasta.					
25. Voin vaikuttaa siihen, mitä päiväkodissa tehdään.					
26. Retkiä, talkoita ja toiminnal- lisiä juhlia, joissa voin keskus- tella epämuodollisesti henkilö- kunnan kanssa, järjestetään riit- tävän usein.					
27. Olen tyytyväinen lapseni päivähoitoon.					
28. Yleinen ilmapiiri päiväko- dissa on hyvä.					
29. Päiväkoti Tuulenpesä on turvallinen kasvuympäristö lap- selleni.					

30. Mitä muita kasvatuskumppanuuteen liittyviä mielipiteitä minulla/meillä on:

---

31. Millaisia kasvatuskumppanuuteen liittyviä kehitysehdotuksia minulla/meillä on:

Sari Inkilä

ANOMUS

20.11.2013

Arja Kevätsalo

Varhaiskasvatuskoordinaattori

Ulvilan Kaupunki

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Olen Sari Inkilä ja opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sosionomin tutkintoa. Teen opinnäytetyötä lukuvuonna 2013–2014 sekä syyslukukaudella 2014.

Opinnäytetyöni aiheena on kasvatuskumppanuus. Tutkimuksellisenä tehtävänäni on selvittää vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. Mikä vanhempien mielestä on toimivaa ja millaisia puutteita vanhemmat ovat havainneet sekä se, ilmeneekö tutkimuksen tuloksena kehittämiskohteita. Kehittämistyö on kuitenkin rajattu opinnäytetyön ulkopuolelle.

Tutkimuksen kohderyhmä on päiväkotit Tuulenpesän vanhemmat, ei kuitenkaan lisätilojen ja Kaskelotissa olevien ryhmien osalta. Tutkimus suoritetaan päiväkodin vanhemmille suunnatulla kyselylomakkeella.

Opinnäytetyötäni ohjaa lehtori Lenita Kumpulainen, Hyvinvointi-osaamisalueelta Tiilimäen kampukselta.

Pyydän lupaa tehdä kysely vanhemmille ja opinnäytetyöni toteuttamiseksi päiväkotit Tuulenpesässä vuoden 2014 aikana. Vakuutan, että käytän saatuja tuloksia ainoastaan tässä tutkimuksessa enkä missään muualla.

Yhteistyöterveisin,

Sari Inkilä

Varhaiskasvatuskoordi 11.12.2013 § 54
naattori 05.09.00

Hakija/
vireillepanija Sari Inkilä

Asia **Tutkimusluvan myöntäminen / Sari Inkilä**

Selostus asiasta Ulvilan kaupungin lastenhoitajana toimiva, opintovapaalla oleva Sari Inkilä anoo tutkimuslupaa sosionomitutkinnon opinnäytetyötä varten.

Aiheena on kasvatuskumppanuus. Kohteena Tuulenpesän päiväkodin ns. päätalon vanhemmat. Tutkimus tapahtuu kyselylomakkeen avulla ja tehdään vuoden 2014 aikana.

Päätös Myönnetään tutkimuslupa, edellytyksenä, että kaupunki saa käyttöönsä tutkimuksen tuloksen varhaiskasvatuksen kehittämistyöhön.

Allekirjoitus

Varhaiskasvatuskoordinaattori

Tiedoksi Annettu
Sari Inkilä
Pirjo-Riitta Varjo

Tiedottajan
allekirjoitus

OIKAISUVAATIMUS Tähän päätökseen voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus seuraavalle toimielimelle: Opetus- ja kasvatuslautakunta (PL 77, 28401 ULVILA). Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Siitä on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.